

OHJE YVL A.1

YDINENERGIAN KÄYTÖN TURVALLISUUSVALVONTA

1	Johdanto	4
2	Soveltamisala	6
3	Toiminnan luvanvaraisuuteen liittyvät vaatimukset	7
3.1	Valtioneuvoston periaatepäätöksen hakeminen	7
3.2	Valmistautuminen rakentamisluvan hakemiseen	7
3.3	Ydinlaitoksen rakentamisluvan hakeminen	8
3.4	Ydinlaitoksen rakentamisen aikainen toiminta	9
3.5	Ydinlaitoksen käyttöluvan hakeminen	10
3.6	Ydinlaitoksen käyttöönotto	11
3.7	Ydinpolttoaineen tuonti ydinlaitokselle ja käytön aloittaminen	12
3.8	Ydinlaitoksen käyttö	13
3.9	Ydinlaitoksen käyttöluvan uusiminen ja määräaikainen turvallisuusarviointi	15
3.10	Ydinlaitoksen käytöstäpoisto ja ydinjätehuolto	16
3.11	Muut ydinenergian käyttöä koskevat luvat ja ilmoitukset	16
3.12	Asiakirjojen toimittaminen STUKille	19
3.13	Ydinlaitoksen, organisaation ja turvallisuusasiakirjojen muuttaminen	20
4	Säteilyturvakeskuksen valvontamenettelyt	23
4.1	Periaatepäätöshakemuksen arviointi	23
4.2	Ydinlaitoksen rakentamislupahakemuksen käsittely	23
4.3	Ydinlaitoksen rakentamisen valvonta	24
4.4	Ydinlaitoksen käyttöluupahakemuksen käsittely	25
4.5	Käyttöönotto	25
4.6	Käyttöönottovalmiuden tarkastaminen	26
4.7	Ydinlaitoksen käytön valvonta	27
4.8	Käyttöluvan uusiminen ja määräaikainen turvallisuusarviointi	28
4.9	Käyttökokemusten arviointi ja tiedottaminen	29
4.10	Muun ydinenergian käytön valvonta	29
4.11	Käytöstäpoiston ja ydinjätehuollon valvonta	30
4.12	Ydinmateriaalivalvonta	30
4.13	Ydinvastuujärjestelyt	30
5	LIITE A Ydinlaitoksen periaatepäätöshakemuksessa ja lupakäsittelyissä Säteilyturvakeskukselle toimitettavat asiakirjat	31

5.1	Periaatepäätöshakemus	31
5.2	Rakentamislupahakemus	31
5.3	Käyttölupahakemus	36
5.4	Käyttöluvan uusiminen tai määräaikainen turvallisuusarviointi	41
6	LIITE B Asiakirjojen toimittaminen Säteilyturvakeskukselle	44
6.1	Asiakirjan rakenne	44
6.2	Asiakirjan sisältö ja esitystapa	46
6.3	Asiakirjan toimittaminen	47
6.3.1	Sähköiset asiakirjat	47
6.3.2	Paperimuotoiset asiakirjat	47
6.3.3	Asiakirjan toimittamisajankohta	47
6.4	Sekä sähköisenä että paperisena toimitettavat asiakirjat	48
6.4.1	Ajantasaiset asiakirjat	48
6.5	Asiakirjan muutokset	48
6.6	Asiakirjamateriaalit	49
6.7	Asiakirjojen julkisuus	49
7	LIITE C Ydinvastuujärjestelyt	50
7.1	Yleistä	50
7.2	Luvanhaltijan velvoitteet	51
7.2.1	Ydinlaitoksia koskevat vastuuvakuutukset	51
7.2.2	Kuljetus Suomeen sopimusvaltiosta (ks. ydinvastuulaki 1§ kohta 13)	51
7.2.3	Kuljetus Suomeen muusta kuin sopimusvaltiosta	52
7.2.4	Suomalaiselta luvanhaltijalta lähtevä kuljetus	52
7.2.5	Kauttakuljetukset	53
8	Viitteet	54

Määritelmät

Valtuutusperusteet

Ydinenergialain (990/1987) 7 r §:n mukaan Säteilyturvakeskuksen tehtävänä on asettaa ydinenergialain mukaisen turvallisuustason toteuttamista koskevat yksityiskohtaiset turvallisuusvaatimukset.

Soveltamissäännöt

YVL-ohjeen julkaiseminen ei sinänsä muuta Säteilyturvakeskuksen ennen ohjeen julkaisemista tekemiä päätöksiä. Vasta kuultuaan asianosaisia Säteilyturvakeskus antaa erillisen päätöksen siitä, miten uutta tai uusittua YVL-ohjetta sovelletaan käytössä tai rakenteilla oleviin ydinlaitoksiin ja luvanhaltijoiden toimintoihin. Uusiin ydinlaitoksiin ohjeita sovelletaan sellaisenaan.

Kun Säteilyturvakeskus harkitsee YVL-ohjeissa esitettyjen, uusien turvallisuusvaatimusten soveltamista käytössä tai rakenteilla oleviin ydinlaitoksiin, se ottaa huomioon ydinenergialain (990/1987) 7 a §:ssä säädetyt periaatteet: *Ydinenergian käytön turvallisuus on pidettävä niin korkealla tasolla kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. Turvallisuuden edelleen kehittämiseksi on toteutettava toimenpiteet, joita käyttökokemukset ja turvallisuustutkimukset sekä tieteen ja tekniikan kehittyminen huomioon ottaen voidaan pitää perusteltuina.*

Ydinenergialain 7 r §:n kolmannen momentin mukaan *Säteilyturvakeskuksen turvallisuusvaatimukset velvoittavat luvanhaltijaa, kuitenkin niin, että luvanhaltijalla on oikeus esittää muunkinlainen kuin vaatimuksissa edellytetty menettelytapa tai ratkaisu. Jos luvanhaltija vakuuttavasti osoittaa, että esitetty menettelytapa tai ratkaisu toteuttaa tämän lain mukaisen turvallisuustason, Säteilyturvakeskus voi sen hyväksyä.*

Uusien ydinlaitosten osalta tämä ohje on voimassa 1.4.2020 alkaen toistaiseksi. Rakenteilla olevilla ja käyville ydinlaitoksilla tämä ohje saatetaan voimaan erillisellä STUKin päätöksellä. Ohje kumoaa ohjeen YVL A.1 (22.11.2013).

STUK • SÄTEILYTURVAKESKUS
STRÅLSÄKERHETSCENTRALEN
RADIATION AND NUCLEAR SAFETY AUTHORITY

Osoite / Address • Laippatie 4, 00880 Helsinki

Postiosoite / Postal address • PL / P.O.Box 14, FI-00811 Helsinki, FINLAND

Puh. / Tel. (09) 759 881, +358 9 759 881 • Fax (09) 759 88 500, +358 9 759 88 500 • www.stuk.fi

1 Johdanto

101. Ydinenergialaissa (990/1987) [1] ja ydinenergia-asetuksessa (161/1988) [2] on säädetty keskeiset ydinenergian käytön perusteet ja turvallisuutta koskevat vaatimukset. [2020-03-17]

102. Ydinenergialain 2 a luvussa asetetaan yleiset ydinenergian käytön turvallisuutta koskevat vaatimukset. [2013-11-22]

103. Ydinenergialain 7 q §:n mukaisesti tarkentavat yleiset turvallisuusmääräykset ydinenergian käytölle esitetään Säteilyturvakeskuksen (STUK) määräyksissä ydinvoimalaitoksen turvallisuudesta [11], ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä [12], ydinenergian käytön turvajärjestelyistä [13] ja ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuudesta [14]. [2020-03-17]

104. Turvallisuuden varmistaminen ydinenergian käytössä edellyttää, että lainsäädännössä sekä määräyksissä ja viranomaisohjeistossa esitettävät turvallisuusvaatimukset ymmärretään ja niitä noudatetaan ydinenergian käytön kaikissa vaiheissa ja että eri osapuolet sitoutuvat niiden täyttämiseen. [2013-11-22]

105. Ydinenergian käyttö on luvanvaraista toimintaa lukuun ottamatta ydinenergia-asetuksen 3 luvussa määriteltyä luvanvaraisuudesta vapautettua ydinenergian käyttöä. Ydinlaitosta koskevaa periaatepäätöstä ja ydinlaitoslupia, joita ovat rakentamislupa, käyttö lupa ja sen uusiminen ja käytöstäpoistolupa, sekä lupaa kaivos- ja malminrikastustoimintaan, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, haetaan valtioneuvostolta. Muita ydinenergian käyttöä koskevia lupia haetaan ydinenergialain 16 §:n mukaiselta lupaviranomaiselta. [2020-03-17]

106. Luvanhaltijan velvollisuuksista on ydinenergialain 9 §:ssä säädetty seuraavasti: *Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia ydinenergian käytön turvallisuudesta. Tätä velvollisuutta ei voida siirtää toiselle. [– –] Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia sellaisista turva- ja valmiusjärjestelyistä ja muista ydinvahinkojen rajoittamiseksi tarpeellisista järjestelyistä, jotka eivät kuulu viranomaisille.* [2020-03-17]

107. Ydinenergialain 55 §:ssä on säädetty oikeusperusteet STUKin suorittamalle ydinenergian käytön turvallisuuden valvonnalle seuraavasti: *Ydinenergian käytön turvallisuuden valvonta kuuluu Säteilyturvakeskukselle. Säteilyturvakeskuksen tehtävänä on lisäksi huolehtia turva- ja valmiusjärjestelyjen valvonnasta sekä ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisesta ydinenergian käytön valvonnasta.*

Ydinenergialain 8 ja 10 luvuissa sekä ydinenergia-asetuksen 15 luvussa on säädetty oikeusperusteet STUKin velvollisuuksille ja valvontaoikeuksille. [2013-11-22]

108. Ydinenergialain 56 §:ssä on säädetty oikeusperusteet ydinenergian käytön turvallisuutta ja ydinalan turvajärjestelyjä koskevien asioiden valmistelevaa käsittelyä varten ydinturvallisuusneuvottelukunnassa ja ydinalan turvajärjestelyjen neuvottelukunnassa. Valtioneuvoston asettamat neuvottelukunnat toimivat STUKin yhteydessä. Neuvottelukunnat antavat lausuntoja ydinenergian käyttöä koskevista lupahakemuksista, ydinenergian käytön turvallisuutta ja turvajärjestelyjä koskevasta säännöstöstä sekä muista STUKin pyytämistä asioista. [2013-11-22]

109. Kansallisen lainsäädännön ohella ydinenergian käyttöä velvoittavat lisäksi Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus [15], Euroopan komission ja neuvoston säännökset ja useat ydinenergia-alaan liittyvät valtiosopimukset. [2020-03-17]

110. Ydin- ja säteilyturvallisuus kattaa turvallisuuden, turva- ja valmiusjärjestelyt sekä ydinmateriaalivalvonnan ydinenergian käytön kaikissa eri vaiheissa. Näitä kaikkia tarvitaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi: suojella ihmisiä, yhteiskuntaa, ympäristöä ja tulevia sukupolvia ionisoivan säteilyn haitallisilta vaikutuksilta. Turvallisuuteen, turva- ja valmiusjärjestelyihin sekä ydinmateriaalivalvontaan liittyy yhteinen periaate turvallisuuden varmistamisesta niin hyvin kuin se on käytännössä mahdollista. Ydinenergian käytössä turvallisuuden, turva- ja valmiusjärjestelyjen sekä ydinmateriaalivalvonnan toimenpiteet on sovittava yhteen siten, että hyödynnetään näiden välisiä yhtäläisyyksiä ja vältetään mahdollisia ristiriitoja niin hyvin kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. [2020-03-17]

2 Soveltamisala

201. Tässä ohjeessa esitetään kootusti luvanhakijalle ja luvanhaltijalle asetetut velvoitteet ja STUKin valvontatoimenpiteet ydinenergian käyttöä koskevan lupahakemuksen käsittelyssä sekä ydinlaitoksen suunnittelun, rakentamisen, käyttöönoton, käytön ja käytöstäpoiston eri vaiheissa. [2013-11-22]

202. Yksityiskohtaisia ydinturvallisuusvaatimuksia ydinenergiankäytön eri vaiheisiin esitetään aihealueittain muissa YVL-ohjeissa. [2020-03-17]

203. Ohjetta sovelletaan ydinlaitoksiin, jollaisia ovat ydinvoimalaitokset, tutkimusreaktorit, ydinjätteiden laajamittaista loppusijoitusta toteuttavat laitokset, sekä ydinaineen ja ydinjätteen laajamittaiseen valmistamiseen, tuottamiseen, käyttämiseen, käsittelyyn ja varastointiin käytettävät laitokset. [2013-11-22]

204. Ohjeessa kuvataan myös muuhun ydinenergian käyttöön liittyvä turvallisuusvalvonta. Tällaista muuta ydinenergian käyttöä ovat kaivos- ja malminrikastustoiminta, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, ydinaineiden ja ydinjätteiden hallussapito, valmistus, tuottaminen, luovutus, käsittely, käyttö, varastointi, kuljetus ja tuonti sekä ydinjätteiden vienti sekä muiden ydinmateriaalien hallussapito, valmistus, kokoaminen, luovutus ja tuonti. [2020-03-17]

205. Ydinmateriaalien vientiin, välitykseen ja kauttakuljetukseen sovelletaan Euroopan unionin neuvoston asetusta kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta [20] sekä kansallista lakia kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta [4]. Ydinmateriaalin vientivalvontaviranomainen on ulkoministeriö. Ydinmateriaalivalvontaa ja siihen liittyviä vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL D.1 ”Ydinmateriaalivalvonta”. [2020-03-17]

206. Ohjeessa kuvataan menettely, jolla tarkastuslaitos voi hakea hyväksyntää toimiakseen STUKin hyväksymänä auktorisoituna tarkastuslaitoksena sekä menettely, jolla luvanhaltija voi hakea hyväksyntää luvanhaltijan omatarkastuslaitokselle. [2020-03-17]

207. Säteilyturvallisuuden varmistamiseksi ydinenergian käytössä sovelletaan YVL-ohjeiden ohella säteilylakia (859/2018) [8] ja sen nojalla annettavia ydinenergian käyttöön soveltuvia STUKin määräyksiä. [2020-03-17]

3 Toiminnan luvanvaraisuuteen liittyvät vaatimukset

3.1 Valtioneuvoston periaatepäätöksen hakeminen

301. Yleiseltä merkitykseltään huomattavan ydinlaitoksen rakentamiselle on haettava ydinenergilain 11 §:n mukaista valtioneuvoston periaatepäätöstä siitä, että laitoksen rakentaminen on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. [2013-11-22]

302. Periaatepäätöksen hakemista ja käsittelyä koskevat säännökset ja ohjeet esitetään ydinenergilain 4 luvussa ja niitä tarkentavia vaatimuksia ydinenergia-asetuksen 4 luvussa. Periaatepäätöshakemukseen on liitettävä ydinenergia-asetuksen 24 §:ssä vaaditut selvitykset. Hakemuksessa on mahdollista esittää yksi tai useampi vaihtoehto myöhemmin valittavaksi laitoksen sijaintipaikaksi ja laitoksen tyypiksi. [2020-03-17]

303. Ydinenergia-asetuksen 24 §:n mukaan luvanhakijan on periaatepäätöstä hakiessaan esitettävä ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain [5] mukainen arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta. [2020-03-17]

304. Ydinlaitosta koskevaa periaatepäätöstä haettaessa on ydinenergia-asetuksen 24 §:n edellyttämien liitteiden lisäksi toimitettava STUKille tiedoksi tämän ohjeen liitteen A kohdassa 5.1 esitetyt selvitykset kyseessä olevista laitoshankkeista. STUK tekee työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä periaatepäätöshakemuksesta alustavan turvallisuusarvionsa ja voi harkintansa perusteella pyytää kustakin laitoshankkeesta tarkentavia tietoja. [2020-03-17]

3.2 Valmistautuminen rakentamisluvan hakemiseen

305. Organisaation, jolle on annettu ydinvoimalaitoksen rakentamista koskeva valtioneuvoston periaatepäätös, on toimitettava STUKille tiedoksi tarjouspyyntökyselyssä käytettävät laitoksen turvallisuussuunnittelua ja luvitusta koskevat vaatimukset. [2013-11-22]

306. Organisaation, jolle on annettu ydinvoimalaitoksen rakentamista koskeva valtioneuvoston periaatepäätös, on toimitettava STUKille tiedoksi laitostoimittajaehdokkaita koskeva auditointiohjelma. [2013-11-22]

307. Organisaation, jolle on annettu ydinlaitoksen rakentamista koskeva valtioneuvoston periaatepäätös, on toimitettava STUKille tiedoksi suunnitelma organisaation valmistautumisesta rakentamisluvan hakemiseen. [2013-11-22]

308. Ydinenergilain 9 §:n perusteella organisaatiolla, joka valmistautuu ydinlaitoksen rakentamiseen ja käyttämiseen, on oltava riittävät menettelyt, joilla varmistutaan siitä, että muut sen toimintaan osallistuvat organisaatiot noudattavat ydinenergian käytön säteily- ja ydinturvallisuusvaatimuksia. [2020-03-17]

309. Ennen valtioneuvoston myöntämää rakentamislupaa organisaation on ydinlaitoksen turvallisuuteen liittyvien rakenteiden tai laitteiden valmistuksen aloittamiseksi pyydettävä STUKilta näitä rakenteita ja laitteita koskevien suunnitelmien tarkastusta ja hyväksyntää ydinenergiain 55 §:n 5 momentin mukaisesti. STUKin päätöksen perusteella on mahdollista aloittaa erittäin pitkän valmistusaikataulun vaativien laitteiden ja rakenteiden valmistus ennen rakentamisluvan myöntämistä. Ydinenergiain 55 §:n 5 momentin mukaan *laitospaikalla ei kuitenkaan saa aloittaa ydinturvallisuuteen vaikuttaviin rakenteisiin liittyviä töitä ennen rakentamisluvan myöntämistä*. Materiaalien ja rakenteiden valmistuksen aloittamista sekä laitoksen sijaintipaikan valmistelua ennen rakentamisluvan myöntämistä käsitellään ohjeessa YVL A.5 ”Ydinlaitoksen rakentaminen ja käyttöönotto”. [2020-03-17]

310. Ydinmateriaalivalvontaa varten ydinlaitoksen rakentamista koskevan periaatepäätöksen saaneen organisaation on toimitettava Euroopan komissiolle ja STUKille uuden ydinlaitoksen alustavat suunnittelutiedot 60 vuorokauden kuluessa siitä, kun periaatepäätös ydinlaitoksesta on hyväksytty eduskunnassa. Tarkemmat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.1. [2013-11-22]

3.3 Ydinlaitoksen rakentamisluvan hakeminen

311. Ydinlaitoksen rakentamislupaa haetaan valtioneuvostolta. Luvan hakemista ja käsittelyä koskevat ydinenergiain 16, 17, 18, 19, 23, 23 a, 24, 25 ja 25 a § sekä ydinenergia-asetuksen 31, 32, 35, 37, 37 a, 38, 39 ja 40 §. Rakentamislupahakemukseen on liitettävä ydinenergia-asetuksen 32 §:ssä luetellut selvitykset. [2020-03-17]

312. Rakentamisluvan myöntämisen edellytykset esitetään ydinenergiain 19 §:ssä. [2013-11-22]

313. Rakentamislupaa haettaessa on STUKille toimitettava hyväksyttäväksi ydinenergia-asetuksen 35 §:ssä mainitut asiakirjat sekä pääsääntöisesti hyväksyttäväksi 35 §:n 2 momentin nojalla muut STUKin tarpeellisiksi katsomat selvitykset. Nämä asiakirjat esitetään tämän ohjeen liitteen A luvussa 5.2. [2013-11-22]

314. Ydinenergiain 55 §:n 5 momentin mukaisesti STUKin *tarkastamia ja hyväksymiä rakenteita ja laitteita voidaan käyttää ydinlaitoksen rakentamiseen vain, jos ne ovat rakentamisluvan mukaisia*. Luvanhakijan on esitettävä yhteenveto ydinenergiain 55 §:n 5 momentin nojalla annetuista rakenteita ja laitteita koskevista päätöksistä ja niiden yhdenmukaisuudesta rakentamislupahakemukseen sisältyvien asiakirjojen kanssa. Luvanhaltijan on poistettava mahdolliset ristiriitaisuudet ennen kuin rakenteita ja laitteita käytetään ydinlaitoksen rakentamiseen. [2020-03-17]

315. Ydinenergialain 7 k §:n mukaan luvanhaltijan on nimettävä ydinlaitoksen rakentamiselle vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö. Ydinlaitoksen vastuullisen johtajan pätevyysvaatimukset esitetään ydinenergia-asetuksen 125 §:ssä. Vastuullista johtajaa koskevia tarkennettuja vaatimuksia esitetään ohjeissa YVL A.4 ”Ydinlaitoksen organisaatio ja henkilöstö” ja YVL A.5 ”Ydinlaitoksen rakentaminen ja käyttöönotto”. Vastuullinen johtaja ja hänen varahenkilönsä on rakentamislupaa haettaessa esitettävä STUKille hyväksyttäväksi. [2020-03-17]

316. Luvanhaltijan on nimettävä ydinlaitoksen rakentamiselle ne ydinenergialain 7 i §:ssä tarkoitetut henkilöt ja heidän varahenkilönsä, joiden vastuulla on huolehtia ydinlaitoksen valmiusjärjestelyistä, turvajärjestelyistä ja ydinmateriaalivalvonnasta. Näihin tehtäviin nimetyille henkilöille on haettava STUKin hyväksyntä. Tarkennettuja vaatimuksia vastuuhenkilöille on esitetty ohjeissa YVL A.4 ”Ydinlaitoksen organisaatio ja henkilöstö”, A.11 ”Ydinlaitoksen turvajärjestelyt”, C.5 ”Ydinlaitoksen valmiusjärjestelyt” ja D.1 ”Ydinmateriaalivalvonta”. [2020-03-17]

3.4 Ydinlaitoksen rakentamisen aikainen toiminta

317. Ydinenergia-asetuksen 108 §:n mukaisesti *ydinlaitoksen rakentamisen eri vaiheet saa aloittaa vasta, kun Säteilyturvakeskus on todennut 35 §:ssä mainittujen asiakirjojen sekä muiden edellyttämiensä yksityiskohtaisten suunnitelmien ja asiakirjojen perusteella kunkin vaiheen osalta, että turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja turvallisuutta koskevat määräykset on otettu riittävästi huomioon.* [2020-03-17]

318. Ydinenergialain 60 a §:n 1 momentin mukaan *Säteilyturvakeskus hyväksyy ydinteknisten painelaitteiden valmistajan tehtäviinsä sekä tarkastuslaitoksen, testauslaitoksen ja pätevöintielimen suorittamaan ydinlaitosten painelaitteiden, teräs- ja betonirakenteiden sekä mekaanisten laitteiden tarkastustoimintaan kuuluvia tehtäviä Säteilyturvakeskuksen osoittamassa laajuudessa. Säteilyturvakeskus valvoo tarkastuslaitoksen, testauslaitoksen ja pätevöintielimen toimintaa.* [2020-03-17]

319. Ydinenergialain 60 a §:n perusteella tarkastuslaitoksen on haettava lupaa STUKilta toimia edellä mainituissa auktorisoidun tarkastuslaitoksen tarkastustehtävissä. Auktorisoitua tarkastuslaitosta koskevat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL E.1 ”Auktorisoitu tarkastuslaitos ja luvanhaltijan omatarkastuslaitos”. [2020-03-17]

320. Luvanhaltijan on haettava STUKilta tai auktorisoidulta tarkastuslaitokselta hyväksyntää tarvittaville yksityiskohtaisille rakenteiden ja laitteiden suunnitelmille. Tarkastusten yleinen vastuualuejako esitetään ohjeessa YVL E.1. [2013-11-22]

321. Luvanhaltijan on haettava hyväksyntää ydinteknisten painelaitteiden valmistajalle ohjeen YVL E.3 ”Ydinlaitoksen painesäiliöt ja putkistot” mukaisesti. [2020-03-17]

322. Ydinenergia-asetuksen 113 §:n mukaisesti *ydinturvallisuuden kannalta merkittävien ydinlaitoksen rakenteiden ja laitteiden rikkomatonta aineenkoetusta saa suorittaa vain Säteilyturvakeskuksen hyväksymä testauslaitos*. Näitä hyväksyntöjä koskevat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL E.12 ”Ydinlaitoksen mekaanisten laitteiden ja rakenteiden testauslaitokset”. [2020-03-17]

323. Luvanhaltijan on haettava STUKilta lupaa omatarkastuslaitokselle, päteväntielimelle ja turvallisuusluokan 1 ja 2 rakenteiden ja laitteiden NDT-testauslaitoksille (Non Destructive Testing). Tarkempia vaatimuksia annetaan ohjeissa YVL E.1 ”Auktorisoitu tarkastuslaitos ja luvanhaltijan omatarkastuslaitos”, E.5 ”Ydinlaitoksen painelaitteiden rikkomattomat määräaikaistarkastukset” ja E.12 ”Ydinlaitoksen mekaanisten laitteiden ja rakenteiden testauslaitokset”. [2020-03-17]

324. Ohjeessa YVL E.1 luetellaan yleisesti ne laite- tai rakennekohtaiset tarkastukset, joita luvanhaltijan on pyydettävä STUKilta tai STUKin hyväksymältä auktorisoidulta tarkastuslaitokselta. [2013-11-22]

325. Mikäli STUK tai auktorisoitu tarkastuslaitos on ydinlaitoksen rakentamisen aikaisissa tarkastuksissa havainnut turvallisuuspoikkeaman, luvanhaltijan on korjattava tilanne. [2020-03-17]

326. Ydinmateriaalivalvontaa varten luvanhakijan on toimitettava Euroopan komissiolle ja STUKille uuden ydinlaitoksen tekniset perustiedot (Basic Technical Characteristics, BTC) komission asetuksen n:o 302/2005 [22] mukaan niin aikaisin kuin mahdollista, mutta viimeistään 200 päivää ennen ensimmäisen ydinainelähettyksen arvioitua vastaanottoa. Luvanhakijan on täydennettävä ja päivitettävä teknisiä perustietoja niiden tarkentuessa. Tarkemmat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.1. [2020-03-17]

3.5 Ydinlaitoksen käyttöluvan hakeminen

327. Ydinlaitoksen käyttö lupaa haetaan valtioneuvostolta. Luvan hakemista ja käsittelyä koskevat ydinenergialain 16, 17, 20, 23, 23 a, 24 ja 25 § sekä ydinenergia-asetuksen 33, 34, 36, 37, 38, 39 ja 40 §. Hakemukseen on liitettävä asetuksen 34 §:ssä luetellut selvitykset. [2020-03-17]

328. Käyttöluvan myöntämisen edellytykset esitetään ydinenergialain 20 §:ssä. [2013-11-22]

329. Käyttölupaa haettaessa STUKille on toimitettava hyväksyttäväksi ydinenergia-asetuksen 36 §:ssä mainitut asiakirjat ja 36 §:n 3 momentin nojalla muut STUKin tarpeellisiksi katsomat selvitykset. Nämä asiakirjat esitetään tämän ohjeen liitteen A luvussa 5.3. [2013-11-22]

330. Ydinenergialain 7 k §:n mukaisesti luvanhaltijan on nimettävä ydinlaitoksen käytölle vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö. Ydinlaitoksen vastuullisen johtajan pätevyysvaatimukset esitetään ydinenergia-asetuksen 125 §:ssä. Vastuullista johtajaa koskevia tarkennettuja vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL A.4. Vastuullinen johtaja ja hänen varahenkilönsä on käyttölupaa haettaessa esitettävä STUKille hyväksyttäväksi. [2020-03-17]

331. Ydinenergialain 7 i §:n mukaan luvanhaltijan on nimettävä ne henkilöt, joiden vastuulla on huolehtia ydinlaitoksen valmiusjärjestelyistä, turvajärjestelyistä ja ydinmateriaalivalvonnasta, ja näiden varahenkilöt. Näitä tehtäviä koskevia tarkennettuja vaatimuksia esitetään ohjeissa YVL A.4, A.11, C.5 ja D.1. Edellä mainituille vastuuhenkilöille ja varahenkilöille on kunkin tehtävän osalta erikseen haettava STUKilta hyväksyntä. [2013-11-22]

332. Ydinenergialain 7 i §:n mukaisesti luvanhaltijan on haettava hyväksyntä STUKilta laitoksen valvomossa toimiville ohjaajille. Laitoksen ohjaajia ja hyväksymismenettelyä koskevia tarkennettuja vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL A.4. [2013-11-22]

333. Luvanhakijan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle Euratomin perustamissopimuksen 37. artiklan [15] mukaisesti Euroopan komissiolle toimitettavat yleiset tiedot käyttöön otettavien ydinlaitosten ydinjätehuollosta ja käytöstä aiheutuvien radioaktiivisten aineiden arvioiduista päästöistä. Nämä tiedot on toimitettava mahdollisuuksien mukaan vuosi tai viimeistään kuusi kuukautta ennen luvan myöntämistä uuden radioaktiivisten aineiden päästöjä tai ydinjätteitä aiheuttavan toiminnan tai ydinlaitoksen käytöstä poiston aloittamista. Euroopan komissio on antanut tietojen toimittamisesta suosituksen 2010/635/Euratom [21]. [2013-11-22]

3.6 Ydinlaitoksen käyttöönotto

334. Ydinenergia-asetuksen 110 §:ssä edellytetään, että käyttöönoton eri vaiheet saa aloittaa vasta, kun *Säteilyturvakeskus on todennut [– –] kunkin vaiheen osalta, että turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja turvallisuutta koskevat määräykset on otettu riittävästi huomioon.* [2013-11-22]

335. Luvanhaltijan on osoitettava, että käyttöönotettavan ydinlaitoksen järjestelmät, rakenteet ja laitteet sekä laitos kokonaisuudessaan on rakennettu sillä tavoin, että ne toimivat suunnitelmien mukaisesti, ja että luvanhaltijan organisaatio ja ohjeet ovat riittävät. Käyttöönottoa koskevat tarkennetut vaatimukset esitetään ohjeen YVL A.5 luvussa 4. [2020-03-17]

3.7 Ydinpolttoaineen tuonti ydinlaitokselle ja käytön aloittaminen

336. Ydinenergialain 20 §:ssä esitetään käyttöluvan myöntämisen yleiset edellytykset sekä vaatimus, että ydinlaitoksen käyttämiseen ei saa ryhtyä siihen myönnetyn luvan perusteella ennen kuin:

- 1) Säteilyturvakeskus on todennut, että ydinlaitos täyttää asetetut turvallisuusvaatimukset ja että turvajärjestelyt sekä valmiusjärjestelyt ovat riittävät, että ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että ydinlaitoksen haltijan vahingonkorvausvastuu ydinvahingon varalta on järjestetty siitä säädetyllä tavalla; ja
- 2) kauppa- ja teollisuusministeriö on todennut, että varautuminen ydinjätehuollon kustannuksiin on järjestetty 7 luvun säännösten mukaisesti. [2020-03-17]

337. Ennen tuoreen ydinpolttoaineen tuontia ydinvoimalaitokselle luvanhaltijan on varmistettava, että polttoaineen turvalliseen käsittelyyn, varastointiin ja valvontaan liittyvät järjestelmät ja laitteet ovat toimintakuntoisia ja että ydinaineen käytön edellyttämät säteilysuojelu-, turva- ja valmiusjärjestelyt ovat käytössä. Tuoreen polttoaineen tuonnin aloittamisen edellytys on, että STUK on tehnyt ydinenergia-asetuksen 110 a §:n mukaisen toteamisen luvanhaltijan valmiudesta vastaanottaa tuore ydinpolttoaine turvallisesti ja hyväksynyt muut kuljetuserän polttoaineen käsittelyä ja sijoittamista koskevat suunnitelmat. Ohjeissa YVL A.11 ”Ydinlaitoksen turvajärjestelyt”, YVL A.12 ”Ydinlaitoksen tietoturvallisuuden hallinta”, YVL C.5 ”Ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyt” ja YVL D.2 ”Ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetus” esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset turva- ja valmiusjärjestelyille sekä ydinpolttoaineen kuljetuksille. [2020-03-17]

338. Ydinvoimalaitoksen käytön katsotaan alkavan ydinpolttoaineen latauksesta. Käytön aloituksen edellytyksenä on, että valtioneuvosto on myöntänyt käyttöluvan ja STUK on tehnyt vaatimuksessa 424 tarkoitetun toteamisen. Ydinpolttoaineen latauksen edellytykset on esitetty ohjeissa YVL E.2 ”Ydinpolttoaineen ja säätösauvojen hankinta ja käyttö” ja YVL A.5 ”Ydinlaitoksen rakentaminen ja käyttöönotto”. [2020-03-17]

339. Käytetyn ydinpolttoaineen varaston ja kapselointilaitoksen käytön katsotaan alkavan silloin, kun kuljetus- tai siirtosäiliön ulompi kansi avataan. Kannen poistamisen edellytys on, että valtioneuvosto on myöntänyt käyttöluvan ja STUK on tehnyt vaatimuksessa 424 tarkoitetun toteamisen. [2020-03-17]

339a. Luvanhaltijan on suunniteltava käytetyn ydinpolttoaineen siirrot ja haettava tälle STUKin hyväksyntä ennen siirtotoiminnan alkamista. Käytetyn polttoaineen siirtoja koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.3 ”Ydinpolttoaineen käsittely ja varastointi”. [2020-03-17]

340. Loppusijoituslaitoksen käyttö katsotaan alkaneeksi silloin, kun ydinjätteen siirto laitokselle aloitetaan. Käytön aloittamisen edellytyksenä on, että valtioneuvosto on myöntänyt käyttöluvan ja STUK on tehnyt vaatimuksessa 424 tarkoitetun toteamisen sekä hyväksynyt muut kyseiseen kuljetuserään sisältyvän käytetyn ydinpolttoaineen käsittelyä ja sijoittamista koskevat suunnitelmat. [2020-03-17]

3.8 Ydinlaitoksen käyttö

341. Ydinenergiain 7 a §:n mukaan *ydinenergian käytön turvallisuus on pidettävä niin korkealla tasolla kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. Turvallisuuden edelleen kehittämiseksi on toteutettava toimenpiteet, joita käyttökokemukset ja turvallisuustutkimukset sekä tieteen ja tekniikan kehittyminen huomioon ottaen voidaan pitää perusteltuina.* [2013-11-22]

342. Ydinenergiain 7 e §:n mukaisesti *ydinlaitoksen turvallisuutta koskevien vaatimusten täytyminen on osoitettava luotettavasti.* Laitoksen turvallisuus on arvioitava kokonaisuutena säännöllisin väliajoin. [2020-03-17]

343. Ydinvoimalaitoksen turvallisuutta koskevan STUKin määräyksen (STUK Y/1/2018) 3 §:ssä esitetään yleisvaatimukset ydinvoimalaitoksen turvallisuusvaatimusten täyttymisen osoittamiselle.

Ydinvoimalaitoksen käytön aikaisen turvallisuuden varmistamista ja arviointia käsitellään määräyksen 5 luvussa sekä niissä YVL-ohjeissa, joissa esitetään laitoksen koko elinkaaren vaiheita koskevia vaatimuksia. Erityisesti käyttötoimintaa koskevia ohjeita ovat YVL A.6 ”Ydinvoimalaitoksen käyttötoiminta”, YVL A.7 ”Ydinvoimalaitoksen todennäköisyysperusteinen riskianalyysi ja riskien hallinta”, YVL A.8 ”Ydinlaitoksen ikääntymisen hallinta”, YVL A.9 ”Ydinlaitoksen toiminnan säännöllinen raportointi”, YVL A.10 ”Ydinlaitoksen käyttökokemustoiminta” ja YVL B.3 ”Ydinvoimalaitoksen deterministiset turvallisuusanalyysit” sekä painelaitteiden määräaikaistarkastuksia koskevat ohjeet YVL E.3 ”Ydinlaitoksen painesäiliöt ja putkistot” ja YVL E.5 ”Ydinlaitoksen painelaitteiden rikkomattomat määräaikaistarkastukset”. [2020-03-17]

344. Käytetyn ydinpolttoaineen kapselointi- ja loppusijoituslaitoksen sekä muiden ydinjätelaitosten käytön turvallisuuden varmistamiseksi esitetään yleisvaatimukset ja ohjeet ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuutta koskevan STUKin määräyksen (STUK Y/4/2018) 6 luvussa sekä ohjeissa YVL D.3 ”Ydinpolttoaineen käsittely ja varastointi” ja YVL D.5 ”Ydinjätteiden loppusijoitus”. [2020-03-17]

345. Ydinenergialain 7 §:n mukaisesti *ydinenergian käytön edellytyksenä on, että turvajärjestelyt ja valmiusjärjestelyt sekä muut järjestelyt ydinvahinkojen rajoittamiseksi ja ydinenergian käytön turvaamiseksi lainvastaiselta toiminnalta ovat riittävät.* [2013-11-22]
346. Ydinenergialain 7 I §:n mukaan *ydinenergian käytön turvajärjestelyjen tulee perustua ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhkakuviin ja suojaustarpeiden analyysihin.* [2013-11-22]
347. Ydinlaitoksen käytön aikaisissa turvajärjestelyissä on lisäksi noudatettava STUKin määräyksen ydinenergian käytön turvajärjestelyistä (STUK Y/3/2016) sekä ohjeiden YVL A.11 ja YVL A.12 vaatimuksia. [2020-03-17]
348. Ydinvoimalaitoksen käytön aikana on varauduttava onnettomuuksiin tai turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin valmiusjärjestelyin. Valmiusjärjestelyjä koskevia vaatimuksia esitetään STUKin määräyksessä ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä (STUK Y/2/2018) sekä ohjeessa YVL C.5. [2020-03-17]
349. Ydinlaitoksen käytön aikana luvanhaltijan on esitettävä STUKille tarkastuspyyntö niille tarkastusta edellyttäville kohteille, jotka on määritelty tekniikka-alakohtaisesti YVL-ohjeissa sekä tämän ohjeen luvun 4.7 vaatimuksessa 425. [2013-11-22]
350. Luvanhaltijan on toimitettava vuosittain STUKille tiedoksi ydinvastuujärjestelyjä koskevat vakuutusasiakirjat. Tämän ohjeen liite C käsittelee yksityiskohtaisesti ydinvastuun järjestämistä. [2013-11-22]
351. Ydinenergialain 9 §:n mukaisesti *luvanhaltijan, jonka toiminnan seurauksena syntyy tai on syntynyt ydinjätettä (jätehuoltovelvollinen), on huolehdittava kaikista näiden jätteiden ydinjätehuoltoon kuuluvista toimenpiteistä ja niiden asianmukaisesta valmistelemisesta sekä vastattava niiden kustannuksista (huolehtimisvelvollisuus).* Ydinenergialain 28 §:ssä ja ydinenergia-asetuksen 74 ja 75 §:ssä sekä ohjeessa YVL A.9 annetaan huolehtimisvelvollisuuden toteuttamista ja käytön aikaista raportointia koskevia tarkempia määräyksiä. [2013-11-22]
- 351a. Suomen solmimien kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti ydinlaitosten on huolehdittava ydinaseiden leviämisen estämiseen liittyvästä ydinmateriaalivalvonnasta. Ohjeessa YVL D.1 esitetään luvanhaltijoiden velvoitteet muun muassa ydinmateriaalivalvontaan liittyvien tapahtumien ja inventaarimuutosten ydinmateriaalikirjanpidosta ja raportoinnista STUKille ja Euroopan komissiolle asetuksen n:o 302/2005 mukaisesti. [2020-03-17]

3.9 Ydinlaitoksen käyttöluvan uusiminen ja määräaikainen turvallisuusarviointi

352. Käytössä olevan ydinlaitoksen käyttöluvan uusinnassa on noudatettava vastaavaa menettelyä kuin haettaessa käyttö lupaa uudelle ydinlaitokselle. Käyttöluvan uusimiseen sisältyy aina laitoksen määräaikainen turvallisuusarviointi.

Ydinenergialain 24 §:n mukaisesti lupa, rakentamislupaa lukuun ottamatta, myönnetään määräaikaisena ja *määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon erityisesti turvallisuuden varmistaminen ja toiminnan arvioitu kesto.*

Lainsäädännössä ei ole määritelty käyttöluvalle asetettavan määräajan pituutta. Luvanhaltijan on hakemuksessaan ehdotettava määräaika ja perusteltava sitä muun muassa ydinlaitoksen kunnolla ja suunnitellulla tulevalla toiminnalla. Mikäli lupa ydinvoimalaitoksen käyttämiseen myönnetään olennaisesti pitemmälle ajalle kuin 10 vuotta on luvanhaltijan tehtävä laitokselle ydinenergialain 7 e §:n mukaisesti määräaikainen turvallisuusarviointi ja pyydettyä sille STUKin hyväksyntää vähintään 10 vuoden kuluessa käyttöluvan myöntämisestä tai edellisestä määräaikaisesta turvallisuusarvioinnista. Ydinjätelaitosten määräaikainen turvallisuusarviointi on tehtävä vähintään 15 vuoden välein. [2020-03-17]

353. Määräaikaista, käyttöluvajakson aikana tehtävää turvallisuusarviota varten STUKille on toimitettava vastaavat turvallisuutta koskevat selvitykset kuin haettaessa käyttöluvan uusintaa. Näihin selvityksiin on sisällyttävä luvanhaltijan arvio ydinlaitoksen turvallisuuden tilasta, mahdollisista kehityskohteista ja turvallisuuden säilymisestä. Näitä asiakirjoja koskevia vaatimuksia esitetään tämän ohjeen liitteen A kohdassa 5.4. [2013-11-22]

354. Ennen määräaikaiseen turvallisuusarviointiin liittyvien selvitysten tekemistä luvanhaltijan on toimitettava STUKille tiedoksi suunnitelma arviointimenetelmistä ja arvioinnin yhteydessä laadittavista selvityksistä. [2020-03-17]

354a. Kansainvälisen atomienergiajärjestön ohjeessa ”IAEA Safety Standards Series, Specific Safety Guide No SSG-25, Periodic Safety Review of Nuclear Power Plants” [29] annetaan ohjeistusta määräaikaisen turvallisuusarvioinnin tekemisestä. [2020-03-17]

3.10 Ydinlaitoksen käytöstäpoisto ja ydinjätehuolto

355. Ydinjätehuoltoon liittyvän huolehtimisvelvollisuuden hoitamisessa ja kustannuksiin varautumisessa luvanhaltijan on noudatettava ydinenergialain 6 ja 7 luvuissa sekä ydinenergia-asetuksen 12 ja 13 luvuissa esitettyjä vaatimuksia. Täydentävät vaatimukset esitetään STUKin määräyksessä ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuudesta (STUK Y/4/2018) sekä ohjeissa YVL D.3, YVL D.4 ja YVL D.5. [2020-03-17]

356. Luvanhaltijan on suunniteltava ydinlaitoksen käytöstä poistaminen ydinenergialain 7 g §:ssä säädettyjen yleisten vaatimusten mukaan. Ohjeessa YVL D.4 ”Matala- ja keskiaktiivisten ydinjätteiden käsittely ja ydinlaitoksen käytöstäpoisto” esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ydinlaitoksen käytöstäpoistamiselle. [2020-03-17]

3.11 Muut ydinenergian käyttöä koskevat luvat ja ilmoitukset

357. Ydinenergialain mukainen lupa on haettava, ellei toimintaa ole erikseen vapautettu luvanvaraisuudesta ydinenergia-asetuksen 3 luvun 10 c – 22 §:n perusteella, seuraaville toiminnoille:

- kaivos- ja malminrikastustoiminta, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen
- ydinaineiden hallussapito, valmistus, tuottaminen, luovutus, käsittely, käyttö, varastointi, kuljetus ja tuonti
- ydinjätteiden hallussapito, valmistus, tuottaminen, luovutus, käsittely, käyttö, varastointi, kuljetus, vienti ja tuonti
- ydinenergia-asetuksen liitteessä A mainittujen aineiden, laitteiden, laitteistojen tai tietoaineistojen hallussapito, luovutus ja tuonti
- uraania tai toriumia sisältävien malmien vienti ja tuonti.

[2013-11-22]

358. Tietoaineistojen hallussapitoon, luovutukseen ja tuontiin on haettava lupa, mikäli tällaiseen tietoaineistoon kohdistuu alkuperämaaraajoitus. [2013-11-22]

359. Ydinaineiden ja muiden ydinmateriaalien vientiin sovelletaan lakia kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja neuvoston asetusta (EY) N:o 428/2009 [20] kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta ja sen liitteisiin komission delegoiduilla asetuksilla tehtyjä muutoksia. Lupaviranomainen on ulkoministeriö. Poikkeuksen muodostavat sellaiset ydinaineet ja muut ydinmateriaalit, jotka ovat samalla myös ydinjätettä. Näiden vientiin on sovellettava ydinenergialakia, ja lupaviranomainen on STUK. [2020-03-17]

360. Ydinenergialain 7 k §:n mukaan *luvanhaltijan on nimettävä vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö: [– –]*

3) *kaivos- ja malminrikastustoiminnalle, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen; sekä*

4) *ydinaineiden ja ydinjätteiden hallussapidolle, valmistukselle, tuottamiselle, käsittelylle, käyttämiselle, varastoinnille ja kuljetukselle, jos näille toiminnoille on haettava erillinen lupa.*

[2020-03-17]

361. Ydinenergia-asetuksen 20 §:n mukaan ydinlaitoksen rakentamis-, käyttö- tai käytöstäpoistoluvan haltijalla on näiden lupien nojalla oikeus myös *ydinlaitoksen toiminnassa tarvittavien tai toiminnan tuloksena syntyvien ydinaineiden, ydinjätteiden sekä 8 §:ssä tarkoitettujen aineiden, laitteiden ja laitteistojen laitospaikalla tapahtuvaan hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, käsittelyyn, käyttämiseen ja varastointiin* sekä tietoaineistojen hallussapitoon, valmistamiseen ja kokoamiseen laitospaikalla tai muissa luvanhaltijan toimipaikoissa. Ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetukseen sekä kaikkien edellä mainittujen tuotteiden tuontiin ja luovutukseen on haettava erillinen lupa. [2020-03-17]

362. Ydinenergialain 6 a ja 6 b §:n mukaisesti ydinjätteiden vienti ja tuonti on eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kielletty. Näissä poikkeustapauksissa lupahakemus on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi. Lupa voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ydinjätteen tuonti tai vienti edellyttää Euroopan unionin neuvoston direktiivin 117/2006 [16] mukaista hyväksymismenettelyä ulkomaisten viranomaisten kanssa, ja sen vuoksi lupahakemus on toimitettava STUKille hyvissä ajoin etukäteen. [2020-03-17]

363. Lupa ydinaineiden ja ydinjätteiden hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, käsittelyyn, käyttöön ja varastointiin (toimintalupa) sekä muiden ydinmateriaalien hallussapitoon ja kaikkien edellä mainittujen tuotteiden luovutukseen ja tuontiin on haettava STUKilta. Hakemuksessa on ilmoitettava ydinenergia-asetuksen mukaiset selvitykset ja tiedot ydinenergia-asetuksen luvuissa 6, 7 a, 7 b, 7 c ja 11 säädetyn mukaisesti. [2020-03-17]

364. Ydinaineen, ydinjätteen ja muiden ydinmateriaalien maastavienti ei edellytä erillistä luovutuslupaa, vaan luovutuksesta on tehtävä ilmoitus STUKille ydinenergia-asetuksen 21 §:n ja luvun 17 mukaisesti. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä tietoaineistojen vientiin liittyvästä luovutuksesta. [2013-11-22]

365. Ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetukseen tarvitaan erillinen lupa, ellei kuljetusta ole vapautettu luvanvaraisuudesta ydinenergia-asetuksen 17 §:n mukaisesti. Kuljetusluvan Suomessa ja Suomen alueen kautta myöntää STUK, jolle myös lupahakemus on toimitettava. Kuljetuslupaa koskevat määräykset esitetään ydinenergia-asetuksen 8 luvussa.

Yksityiskohtaiset ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetusta koskevat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.2. Sellaisista kuljetuksista, joihin lupaa ei tarvita, on ilmoitettava STUKille asetuksen 17 §:n ja luvun 17 mukaisesti. [2020-03-17]

366. Luvan sellaiseen kaivos- ja malminrikastustoimintaan, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen ja vuoden aikana tuotettavan uraanin tai toriumin määrä ylittää 10 tonnia, myöntää valtioneuvosto. Mikäli vuodessa tuotetun uraanin tai toriumin määrä on alle 10 tonnia, lupahakemus on toimitettava STUKille. Hakemukseen on sisällyttävä ydinenergia-asetuksen 61 ja 62 §:n mukaiset tiedot ja selvitykset. Lisäksi hakijan on toimitettava STUKille asetuksen 62 a §:n mukaiset asiakirjat, jotka ovat ajan tasalla pidettäviä aineistoja. [2020-03-17]

367. Uraanin ja toriumin louhinta, rikastaminen ja käsittely lukuun ottamatta koelouhintaa, koerikastamista tai muuta vastaavaa käsittelyä edellyttää myös ympäristövaikutusten arviointia (YVA-menettely). Arviointiselostus ja yhteisviranomaisen lausunto siitä on toimitettava lupahakemuksen liitteenä. [2020-03-17]

368. Ydinenergialain 21 §:n 2 momentin perusteella tämän ohjeen vaatimuksessa 357 tarkoitetun ydinenergian käytön aloittaminen edellyttää, että STUK toteaa siitä toiminnan sitä edellyttäessä, että ydinenergian käyttö on asetettujen turvallisuusvaatimusten mukaista, turvajärjestelyt ja valmiusjärjestelyt ovat riittävät, ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja vahingonkorvausvastuu on järjestetty. [2020-03-17]

369. Sellaisessa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, luvanhaltijan on noudatettava ydinenergialain yleisiä turvallisuusvaatimuksia. Yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään STUKin määräyksessä uraanin tai toriumin tuottamiseksi harjoitettavan kaivostoiminnan ja malminrikastustoiminnan turvallisuudesta (STUK Y/5/2016) [32]. [2020-03-17]

370. Uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitetusta kaivos- ja malminrikastustoiminnasta ja muusta ydinenergian käytöstä, josta voi aiheutua merkittäviä radioaktiivisten aineiden päästöjä tai ydinjätteitä, on toimitettava Euroopan komissiolle ja STUKille Euratom-sopimuksen 37. artiklassa tarkoitetut yleiset tiedot. Nämä tiedot on toimitettava mahdollisuuksien mukaan vuosi tai viimeistään kuusi kuukautta ennen luvan myöntämistä uuden radioaktiivisten aineiden päästöjä tai ydinjätteitä aiheuttavan toiminnan aloittamista. Euroopan komissio on antanut tietojen toimittamisesta suosituksen 2010/635 [21]. [2013-11-22]

371. Ydinmateriaalivalvontaa varten on kaikkien ydinenergialain mukaista toimintaa harjoittavien toimitettava tietoja ja ilmoituksia Euroopan komissiolle ja STUKille [22]. Näihin liittyvät vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.1. [2013-11-22]

3.12 Asiakirjojen toimittaminen STUKille

372. Ydinenergialainsäädännössä ja YVL-ohjeissa esitetään STUKille toimitettavat asiakirjat. Liitteessä B esitetään STUKille toimitettavien paperimuotoisten ja sähköisten asiakirjojen rakennetta, sisältöä ja toimittamistapaa koskevia vaatimuksia. [2020-03-17]

373. Sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä käytettäessä on asiakirjojen toimittamista koskevista menettelyistä neuvoteltava STUKin kanssa, joka antaa erillisellä päätöksellä luvanhaltijoille sähköisten asiakirjojen toimittamista koskevat ohjeet sekä menettelyt. [2013-11-22]

374. Luvanhaltijan on arvioitava turvallisuuden kannalta merkittävien tuotteiden hyväksyttävyyttä. Luvanhaltijan on erityisesti kiinnitettävä huomiota tuotetta koskevien turvallisuusvaatimusten täyttymiseen sekä muuhun käytettävissä olevaan tietoon turvallisuuden varmistamiseksi. Hyväksyttävyyden arvioinnin syvyydessä ja laajuudessa on huomioitava tuotteen merkitys ydin- ja säteilyturvallisuudelle, sen tekninen vaativuus sekä tuotteen uutuus ja ainutkertaisuus. Hyväksyttävyyden arvioinnin tekijöiden tulee olla riippumattomia tuotteen suunnittelusta ja toteutuksesta. [2020-03-17]

375. Luvanhaltijan on perusteltava STUKiin toimitettavien, turvallisuuden kannalta merkittäviä tuotteita koskevien asiakirjojen vaatimustenmukaisuus. Tämän osoittamiseksi luvanhaltijan on toimitettavan asiakirjan yhteydessä esitettävä ainakin seuraavat asiat:

- luvanhaltijan perusteltu arvio tuotteen hyväksyttävyydestä
- luvanhaltijan oman tarkastuksen laajuus ja syvyys
- asiakirjan tuottamiseksi määritellyn prosessin (esimerkiksi suunnitteluprosessin) toteutuminen asiakirjan osalta, mukaan lukien prosessissa määriteltyjen todentamis- ja kelpuutusvaiheiden toteutuminen
- turvallisuusvaatimusten täytyminen suunnitteluaineistossa: luvanhaltijan selvitys YVL-ohjeiden vaatimusten, viitestandardien vaatimusten ja STUKin mahdollisten asiaa koskevien aiempien päätösten vaatimusten täyttymisestä. Mikäli turvallisuusvaatimusten täyttymisessä havaitaan poikkeamia, on niiden hyväksyttävyyttä perusteltava yksityiskohtaisesti.

[2020-03-17]

376. Luvanhakijan tai -haltijan on määriteltävä johtamisjärjestelmässään vastuut, toimivallat ja käytännön menettelyt asiakirjojen hallintaa, käsittelyä ja STUKille toimittamista varten. Menettelyillä on erityisesti varmistettava, ettei salassa pidettävä tieto paljastu sen käsittelyn ja toimittamisen yhteydessä ja että tieto saapuu ilman turhaa viivettä STUKiin. [2013-11-22]

377. Jos luvanhakija tai luvanhaltija toimittaa STUKille salassa pidettäväksi katsomaansa tietoaineistoa, on salassapitoa koskeva merkintä tehtävä asiakirjaan ja asiakirjan toimituksessa on otettava huomioon salassapitomerkinän asettamat vaatimukset. Pyyntö asian käsittelemiseksi salassa pidettävänä on esitettävä lähetekirjeessä. [2020-03-17]

3.13 Ydinlaitoksen, organisaation ja turvallisuusasiakirjojen muuttaminen

378. Ydinenergia-asetuksen 112 §:n mukaan *jos luvanhaltija aikoo tehdä sellaisia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia ydinlaitoksen järjestelmissä, rakenteissa, ydinpolttoaineessa tai laitoksen käyttötavassa, jotka merkitsevät muutoksia Säteilyturvakeskuksen hyväksymiin suunnitelmiin tai asiakirjoihin, on luvanhaltijan saatava tällaisille muutoksille Säteilyturvakeskuksen hyväksyminen ennen niiden tekemistä. Luvanhaltijan on lisäksi huolehdittava, että 35, 36 ja 36 a §:ssä mainittujen Säteilyturvakeskukselle toimitettujen asiakirjojen muuttamisesta vastaavasti. STUKin määräyksen STUK Y/1/2018 25 §:n 4a kohdan mukaisesti mikäli hyväksytyihin suunnitelmiin joudutaan tekemään muutoksia, ne on toteutettava suunnitelmallisesti ja hallitusti.* [2020-03-17]

379. Vaatimukset ydinvoimalaitoksen ja sen laitosjärjestelmien muutoksia koskevien aineistojen sisällöstä esitetään ohjeessa YVL B.1 "Ydinvoimalaitoksen turvallisuussuunnittelu" ja muutostyöaineistojen sisältöä koskevia vaatimuksia tekniikka-alakohtaisissa YVL-ohjeissa. Laajempia laitosmuutoshankkeita ja käyttöönottoa koskevia vaatimuksia on esitetty ohjeessa YVL A.5. [2020-03-17]

380. Mikäli ydinlaitoksen rakentamisen aikana halutaan muuttaa STUKin hyväksymismenettelyn kohteena aiemmin olleiden järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden tai koko ydinlaitoksen suunnittelua tai toteutusta, on muutokselle haettava STUKin hyväksyntä ennen muutosten toteutusta. [2013-11-22]

381. Mikäli ydinlaitoksen käyttöönoton jälkeen halutaan muuttaa STUKin hyväksymismenettelyn kohteena aiemmin olleita laitoksen järjestelmiä, rakenteita ja laitteita, on muutossuunnitelmille hankittava STUKin hyväksyntä ennen niiden toteutusta. [2013-11-22]

382. Mikäli laitosmuutokset merkitsevät ydinlaitokselle myönnetyn rakentamis- tai käyttöluvan ehtojen tai luvan myöntämisessä käytettyjen perusteiden muuttamista, on laitosmuutos käsiteltävä ydinenergialain 25 §:n mukaan soveltuvin osin samaa menettelyä noudattaen kuin rakentamis- tai käyttö lupaa myönnettäessä. [2013-11-22]

383. Otettaessa ydinturvallisuuden kannalta merkittävä ydinlaitoksen laajennus tai muutos käyttöön olemassa olevan käyttöluvan ehtojen perusteella on liitteessä A mainitut käyttöluvahakemukseen liittyvät asiakirjat toimitettava hyväksyttäväksi STUKille. Tällaisen laajennuksen tai muutoksen käyttöönotolle on haettava ydinenergialain 20 §:n mukainen STUKin hyväksyntä. [2013-11-22]

384. Mikäli luvanhaltija tekee turvallisuuden kannalta merkittäviä muutoksia organisaatioonsa, on johtamisjärjestelmä päivitettävä vastaamaan tehtäviä muutoksia. Luvanhaltijan organisaatiomuutosten yhteydessä on myös arvioitava, mitkä muut asiakirjat edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi on päivitettävä vastaamaan muuttunutta tilannetta. Organisaatiomuutoksiin liittyviä tarkennettuja vaatimuksia on annettu ohjeissa YVL A.3 ja YVL A.4. [2020-03-17]

385. Mikäli ydinlaitoksen turvallisuusarvioinnissa käytettäviä arviointi- ja todentamismenetelmiä, ohjelmistoja tai arvioinnin perustana käytettäviä tietoja muutetaan, on muutosten turvallisuusmerkitys arvioitava, dokumentoitava ja laitosasiakirjat päivitettävä vastaamaan muuttunutta tilannetta. [2013-11-22]

386. Ydinlaitoksen käyttöönoton aikana rakentamis- tai käyttöluvan haltijan on vastaavasti huolehdittava STUKille toimitettujen, ydinenergia-asetuksen 35 ja 36 §:ssä mainittujen asiakirjojen päivittämisestä. Asiakirjoja on tarvittaessa täydennettävä käyttöönotossa saatujen tulosten perusteella, ja muutokset on toimitettava STUKille vastaavasti kuin alkuperäiset asiakirjat. [2020-03-17]

387. Ydinlaitoksen käytön aikana STUKin käyttöluvahakemuksen käsittelyn yhteydessä hyväksymät ydinenergia-asetuksen 36 §:ssä tarkoitetut asiakirjat on pidettävä ajan tasalla. Asiakirjoja päivitettäessä on muutoksille haettava STUKin hyväksyntä. Muutokset saa ottaa käyttöön vasta sen jälkeen, kun STUK on ne hyväksynyt.

Tästä menettelystä voidaan poiketa seuraavissa tapauksissa:

1. Luvanhaltija voi oman hyväksymismenettelynsä perusteella ottaa käyttöön rakentamisen ja käytön aikaiseen johtamisjärjestelmään tehtävät sellaiset vähäiset muutokset, joilla ei ole merkitystä ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta. Muutetut asiakirjat on toimitettava STUKille tiedoksi. Muutoksen turvallisuusmerkityksen arviointi tulee perusteluineen tallentaa.
2. Luvanhaltija voi oman hyväksymismenettelynsä perusteella ottaa käyttöön lopullisen turvallisuusselosteen päivitykset sen jälkeen kun ne on toimitettu STUKille hyväksyttäväksi, jos STUKille toimitettujen ennakkotarkastusaineistojen yhteydessä on esitetty, miten turvallisuusselostetta päivitetään tai tehdyt muutokset ovat vähäisiä tai muutoksen toteutus ei ole edellyttänyt STUKin käsittelyä. Lopullisen turvallisuusselosteen muutokset voidaan toimittaa hyväksyttäväksi STUKille kootusti kerran vuodessa, mikäli STUK on esimerkiksi muutostyön

ennakkotarkastuksen yhteydessä saanut käyttöönsä vastaavat tiedot turvallisuusselosteen muutoksesta tai turvallisuusselosteen muutokset ovat vähäiset.

3. Luokitusasiakirjan päivitykset, jos muutokset on hyväksytty ennakkotarkastusaineiston yhteydessä, on toimitettava STUKille tiedoksi.

4. Laitoksen käyttöä koskevia ohjeita, kuten käyttö-, kunnossapito-, häiriö-, onnettomuustilanne- ja menettelytapaohjeet, voidaan päivittää ja ottaa käyttöön luvanhaltijan oman hyväksymiskäsittelyn perusteella. Muutetut ohjeet on toimitettava tiedoksi STUKille.

5. Luvanhaltija voi oman hyväksymismenettelynsä perusteella ottaa käyttöön todennäköisyysperusteisen riskianalyysin (PRA) päivitykset. Tiedot muutoksista on tallennettava ja toimitettava STUKille ohjeen YVL A.7 mukaisesti.

6. Luvanhaltija voi ohjeen YVL C.5 mukaisesti ottaa oman hyväksymismenettelynsä perusteella käyttöön valmiussuunnitelman yhteystietojen päivitykset ja toimintaohjeiden vähäiset muutokset tai täsmennykset, jotka eivät muuta toiminnan sisältöä. Muutetut asiakirjat on toimitettava STUKille tiedoksi.

STUK antaa tarvittaessa erillisellä päätöksellä ohjeita ydinenergia-asetuksen 35 ja 36 §:n asiakirjojen päivittämisestä ja STUKille toimittamistavasta. [2020-03-17]

388. Ydinenergia-asetuksen 112 a §:n mukaan *jos luvanhaltija aikoo tehdä sellaisia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jotka merkitsevät muutoksia Säteilyturvakeskuksen hyväksymiin asiakirjoihin, luvanhaltijan on saatava tällaisille muutoksille Säteilyturvakeskuksen hyväksyntä ennen niiden tekemistä. Säteilyturvakeskuksen on vastaavasti hyväksyttävä kaivoksen tai malminrikastuslaitoksen käytöstä poistamiseen liittyvät säteilyturvallisuuteen vaikuttavat toimenpiteet. Luvanhaltijan on huolehdittava siitä, että 62 a §:ssä tarkoitetut asiakirjat muutetaan vastaavasti.* [2020-03-17]

4 Säteilyturvakeskuksen valvontamenettelyt

401. STUKin valvontaoikeudet on säädetty ydinenergialain 63 §:ssä. [2013-11-22]

402. Lupahakemusten käsittelyn ja valvonnan tueksi STUK tilaa harkintansa mukaan vertailevia analyysyjä ja asiantuntijalausuntoja riippumattomalta tutkimuslaitokselta tai asiantuntijaorganisaatiolta. [2020-03-17]

4.1 Periaatepäätöshakemuksen arviointi

403. Ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain mukaan ydinlaitoksien osalta yhteysviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. STUK osallistuu YVA-menettelyyn antamalla lausuntonsa arviointiohjelmasta ja -selostuksesta ministeriölle. Ydinenergia-asetuksen 24 §:n mukaisesti periaatepäätöshakemukseen liitetään muun muassa suunnitellun laitoksen ympäristövaikutuksia koskeva arviointiselostus. STUK ottaa selostuksen huomioon valmistellessaan periaatepäätöshakemuksesta valtioneuvostolle annettavaa alustavaa turvallisuusarviotaan. [2020-03-17]

404. Ydinenergialain 12 §:n mukaisesti STUKin tehtävänä on laatia periaatepäätöshakemuksesta alustava turvallisuusarvio, jossa se esittää arvionsa ydinlaitoksen rakentamisen edellytyksistä. Turvallisuusarviossaan STUK esittää, onko esille tullut sellaisia seikkoja, jotka osoittavat, ettei ole riittäviä edellytyksiä rakentaa ydinlaitosta ydinenergialain mukaiset vaatimukset täyttävällä tavalla. Arvion pohjana käytetään ydinenergialain 7 q §:n nojalla annettuja Säteilyturvakeskuksen määräyksiä. [2020-03-17]

4.2 Ydinlaitoksen rakentamislupahakemuksen käsittely

405. STUK antaa työ- ja elinkeinoministeriölle ydinlaitoksen rakentamislupahakemuksesta lausunnon ja liittää siihen turvallisuusarvionsa, arvionsa ydinenergia-asetuksen 35 §:n mukaisista asiakirjoista sekä ydinturvallisuusneuvottelukunnan lausunnon. [2013-11-22]

406. Turvallisuusarviota valmistellessaan STUK pyytää lausunnon ydinturvallisuusneuvottelukunnalta sekä sisäministeriöltä lausunnon asetuksen 35 §:n kohdassa 6 tarkoitetuista turva- ja valmiusjärjestelyjä koskevista selvityksistä. [2020-03-17]

407. Rakentamisluvan myöntämisen edellytykset esitetään ydinenergialain 18 ja 19 §:ssä. STUK ottaa turvallisuusarviossaan kantaa siihen, onko lainsäädännössä ja YVL-ohjeissa asetetut vaatimukset täytetty STUKin tarkastusta edellyttävien asioiden osalta. [2013-11-22]

408. STUK antaa rakentamislupahakemusta koskevan lausuntonsa vasta sitten, kun se on hyväksynyt olennaisilta osiltaan tämän ohjeen liitteen A kohdassa 5.2 edellytetyt hyväksyttäväksi toimitettavat asiakirjat erillisellä päätöksellä. [2020-03-17]

409. STUK tekee osana ydinlaitoksen rakentamislupahakemuksen tarkastamista myös luvanhakijan, laitostoimittajan ja niiden hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden, joiden työllä voidaan katsoa olevan olennaista ydinturvallisuusmerkitystä, toimintaan kohdistuvia tarkastuksia ja arviointeja. Näissä arvioidaan kyseessä olevan organisaation johtamisjärjestelmää ja erityisesti toiminnan organisointia ja resurssien hallintaa, osaamisen hallintaa, laadunhallinnan menettelyjä ja poikkeamien hallintaa sekä tietoturvallisuutta.

[2013-11-22]

410. STUK arvioi ja tekee päätökset luvanhakijan hakemuksista ydinlaitoksen rakentamisen aikaiseksi vastuulliseksi johtajaksi ja tämän varahenkilöksi sekä hakemuksista valmiusjärjestelyistä, turvajärjestelyistä ja ydinmateriaalivalvonnasta vastuuhenkilöiksi ja näiden varahenkilöiksi. [2013-11-22]

411. Ydinenergialain 58 §:n mukaisesti STUK osallistuu ydinlaitoksen sijaintipaikaksi tarkoitetun maa-alueen kaavoitukseen lausunnonantajana. [2013-11-22]

4.3 Ydinlaitoksen rakentamisen valvonta

412. STUK valvoo ydinenergia-asetuksen 109 §:n mukaisesti yksityiskohtaisesti ydinlaitoksen rakentamista. Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että rakentamisluvan ehtoja, painelaitteita sekä muita rakenteita ja laitteita koskevia määräyksiä ja hyväksytyjä suunnitelmia noudatetaan ja että ydinlaitos tehdään ydinenergialain nojalla annettujen määräysten mukaisesti. STUKin valvonnasta rakentamisen aikana esitetään tarkemmin ohjeessa YVL A.5. [2020-03-17]

413. STUK valvoo ydinlaitosten rakentamista rakentamisen aikaisen tarkastusohjelman (RTO) avulla. Tarkastusohjelman tavoitteena on todentaa, että rakentamisluvan haltijan toiminnot varmistavat laadukkaan rakentamisen ja hyväksytyjen suunnitelmien mukaisen toteutuksen säädöksiä ja viranomaispäätöksiä noudattaen. RTO-ohjelmassa arvioidaan ja valvotaan erityisesti

- luvanhaltijan toimintaa kokonaisuutena laitoksen rakentamiseksi
- laitoksen toteutukseen käytettäviä yksityiskohtaisia menettelyjä eri tekniikan alueilla
- turvallisuusasioiden käsittelyä ja turvallisuuden huomioon ottamisesta johtamismenettelyissä
- luvanhaltijan asiantuntemusta ja asiantuntemuksen käyttöä
- laadunhallintaa ja -ohjausta.

[2013-11-22]

414. Etukäteen luvanhaltijalle ilmoitettavien tarkastusten lisäksi STUK tekee harkintansa mukaan etukäteen ilmoittamattomia tarkastuksia sekä tapahtumiin ja poikkeamiin liittyviä niin sanottuja reaktiivisia tarkastuksia. [2013-11-22]

415. Mikäli STUK toteaa ydinlaitoksen rakentamisessa turvallisuuspoikkeaman, se vaatii tilanteen korjaamista ydinenergialain 10 luvussa tätä tarkoitusta varten varatuin keinoin. [2013-11-22]

4.4 Ydinlaitoksen käyttöluvhakemuksen käsittely

416. STUK antaa työ- ja elinkeinoministeriölle ydinlaitoksen käyttöluvhakemuksesta lausunnon ja liittää siihen turvallisuusarvionsa, arvionsa ydinenergia-asetuksen 36 §:n mukaisista asiakirjoista sekä ydinturvallisuusneuvottelukunnan lausunnon. [2013-11-22]

417. Turvallisuusarviota valmistellessaan STUK pyytää sisäministeriöltä lausunnon ydinenergia-asetuksen 36 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista selvityksistä, jotka koskevat turva- ja valmiusjärjestelyjä. [2020-03-17]

418. STUK ottaa turvallisuusarviossaan kantaa siihen, onko lainsäädännössä, rakentamisluvassa ja YVL-ohjeissa asetetut vaatimukset täytetty STUKin valvontaan kuuluvien asioiden osalta. [2013-11-22]

419. STUK antaa ydinlaitoksen käyttöluvhakemuksesta koskevan lausuntonsa vasta sitten, kun se on hyväksynyt olennaisilta osiltaan tämän ohjeen liitteen A kohdassa 5.3 edellytetyt hyväksyttäväksi toimitettavat asiakirjat erillisellä päätöksellä. [2020-03-17]

420. Mikäli ydinlaitoksen käyttöluvan määräaika on yli 10 vuotta tai ydinjätelaitoksen käyttöluvan yli 15 vuotta, STUK esittää launnossaan ajankohdan tehtävälle määräaikaiselle turvallisuusarvioinnille käyttöluvajakson aikana. [2013-11-22]

4.5 Käyttöönotto

421. STUK valvoo ydinlaitoksen käyttöönottoa tarkastamalla käyttöönottosuunnitelman, koekäyttöohjelmat, seuraamalla kokeita ydinlaitoksella ja tarkastamalla koekäytön tulosraportteja. Ohjeessa YVL A.5 esitetään koekäyttöä ja sen viranomaisvalvontaa koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset. [2013-11-22]

422. STUK tekee mekaanisten laitteiden, rakenteiden ja sähkö- ja automaatiojärjestelmien käyttöönottotarkastuksia eri tekniikka-alkohtaisten YVL-ohjeiden mukaisesti. [2013-11-22]

4.6 Käyttöönottovalmiuden tarkastaminen

423. STUK tarkastaa luvanhaltijan hakemuksen valmiudesta ottaa vastaan ydinpolttoainetta ydinlaitokselle ja tekee lisäksi asiaan liittyvän tarkastuksen laitoksen sijaintipaikalla.

[2013-11-22]

424. STUK tekee ydinenergialain 20 §:n 2 momentin mukaisen turvallisuusvaatimusten täyttymistä koskevan toteamisen ydinlaitoksen käyttöluvan myöntämisen jälkeen. Tämä toteaminen on edellytys ydinlaitoksen käytön aloittamiselle. Tarkastuksessa STUK varmentaa, että lainsäädännössä, viranomaisohjeissa, käyttöluvan ehtoissa ja STUKin päätöksissä asetetut vaatimukset on täytetty ja että ydinlaitos voidaan käynnistää turvallisesti.

Tarkastuksessa läpikäydään muun muassa seuraavat asiat:

- Laitoksen käyttöön liittyvät ydinenergia-asetuksen 36 §:n tarkoittamat asiakirjat ovat hyväksytyt ja ajan tasalla kaikilta osiltaan.
- Laitoksen käyttöä koskeva ohjeisto, mukaan lukien onnettomuus- ja häiriötilanneohjeet, on riittävä.
- Ydinlaitosta käyttävä organisaatio on tarkoituksenmukainen ja riittävä.
- Ydinenergian käyttöön osallistuvat henkilöt täyttävät asetetut pätevyysvaatimukset.
- Laitoksen käytön vastuulliseksi johtajaksi ja hänen varahenkilökseen on nimetty STUKin hyväksymät henkilöt.
- Laitoksella on riittävä määrä ohjaajiksi hyväksytyjä henkilöitä.
- Laitoksen käyttöä varten on määrätty STUKin hyväksymät valmiusjärjestelyistä, turvajärjestelyistä ja ydinmateriaalivalvonnasta huolehtivat vastuuhenkilöt ja heidän varahenkilönsä.
- Laitoksen järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden käyttöönottotarkastukset on tehty hyväksytysti.
- Järjestelmäkokeiden tulokset ovat hyväksyttäviä koekäytön niiltä osin kuin koekäyttö on ollut mahdollista tehdä ennen polttoaineen lataamista reaktoriin.
- Rakenteiden ja laitteiden rikkomattomat perustarkastukset on tehty hyväksytysti ohjeen YVL E.5 mukaisesti.
- Turva- ja valmiusjärjestelyt ovat riittävät.
- Ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty.
- Ydinlaitoksen haltijan vahingonkorvausvastuu ydinvahingon varalta on järjestetty säädetyllä tavalla.

[2020-03-17]

4.7 Ydinlaitoksen käytön valvonta

425. Käytössä olevien ydinlaitosten turvallisuuden valvontaan kuuluu STUKin tekemiä viranomaistarkastuksia ja valvontaa, jotka voidaan jakaa seuraaviin neljään ryhmään:

- määräajoin toistettavat tarkastukset, jotka STUK on määritellyt ja kirjannut laitoskohtaiseen käytön tarkastusohjelmaan (KTO)
- YVL-ohjeiden edellyttämät STUKin tarkastukset, joita luvanhaltija on velvollinen pyytämään ydinlaitoksella tehtävien toimenpiteiden yhteydessä tai jotka STUK tekee oman harkintansa perusteella
- paikallistarkastajien suorittama valvonta
- turvallisuuden arviointi käyttökokemusten ja turvallisuustutkimusten sekä muun käyttöluvan myöntämisen jälkeen saadun tiedon pohjalta.

[2013-11-22]

426. STUK valvoo ydinlaitosten käyttöä käytön aikaisen tarkastusohjelman avulla.

Tarkastusohjelman tavoitteena on todentaa, että käyttöluvan haltijan toiminnot varmistavat ydinlaitoksen turvallisen käytön säännöksiä ja viranomaispäätöksiä noudattaen. Vuosittaisen suunnitelman perusteella toteutettavista tarkastuksista STUK ilmoittaa luvanhaltijoille erikseen. Kunkin tarkastuksen tulos ja sen pohjalta esitettävät vaatimukset esitetään tarkastuspöytäkirjassa. [2013-11-22]

427. STUK tekee harkintansa mukaan myös ylimääräisiä tai ilmoittamattomia tarkastuksia, käytön tarkastusohjelmaa täydentäviä tarkastuksia sekä tapahtumiin ja poikkeamiin liittyviä tarkastuksia. [2020-03-17]

428. Luvanhaltijan tarkastuspyyntöä edellyttävät tarkastukset esitetään alakohtaisesti erillisissä YVL-ohjeissa. [2020-03-17]

429. STUK käyttää valvonnan tukena luvanhaltijan toimittamia määräaikaisia sekä tapahtumakohtaisia raportteja. Raportointia koskevat yleiset vaatimukset esitetään rakentamisen ja käyttöönoton osalta ohjeessa YVL A.5, käytön osalta ohjeessa YVL A.6, säännöllisen raportoinnin osalta ohjeessa YVL A.9 ja käyttökokemustoiminnan osalta ohjeessa YVL A.10 sekä tekniikka-alakohtaisesti muissa YVL-ohjeissa. Raportteja käytetään toisaalta tarkastusten valmisteluun ja toisaalta turvallisuutta parantavien toimenpiteiden arviointiin ja turvallisuustason yleiseen seurantaan. [2013-11-22]

430. Käyttötapahtumat ydinlaitoksella voivat olla yksittäisiä häiriöitä tai havaintoja, mutta myös toistuvia tai yhteisestä syystä johtuvia teknisiä vikoja tai inhimillisen toiminnan virheitä ja

puutteita. Käyttöorganisaatiolta edellytettävien raporttien ja omien tarkastushavaintojensa perusteella STUK perustaa tarvittaessa tutkintaryhmän arvioimaan tiettyä tapahtumaa ydinenergiain 63 §:n 1 momentin 9 kohdassa säädetyn mukaisesti. Tutkintaryhmän tehtävänä on erityisesti selvittää tapahtuman perussyyt ja esittää tavoitteet korjaaville toimenpiteille.

[2020-03-17]

431. Jos STUK toteaa ydinlaitoksen käytössä turvallisuuspoikkeaman, se vaatii tilanteen korjaamista ydinenergiain 10 luvussa tätä tarkoitusta varten varatuin keinoin. [2013-11-22]

432. Ydinlaitoksen käytön valvonnan ohella STUK pitää yllä valmiutta toimia laitoksen valmiustilanteissa sekä varautuu uhkatilanteisiin. STUK tukee valmiustilanteessa pelastusviranomaisia asiantuntijana antamalla suosituksia tarvittavista suojelutoimista sekä poliisiviranomaista uhkatilanteissa. [2020-03-17]

4.8 Käyttöluvan uusiminen ja määräaikainen turvallisuusarviointi

433. Käyttöluvan uusintaa haettaessa STUK antaa hakemusta koskevan lausuntonsa työ- ja elinkeinoministeriölle ja liittää lausuntoon laatimansa turvallisuusarvion ja ydinenergia-asetuksen 36 §:n mukaisia asiakirjoja koskevan arvion sekä ydinturvallisuusneuvottelukunnan lausunnon. Turvallisuusarviota valmistellessaan STUK pyytää sisäministeriöltä lausunnon asetuksen 36 §:n 7 kohdassa tarkoitetuista selvityksistä, jotka koskevat turva- ja valmiusjärjestelyjä. [2020-03-17]

434. STUK ottaa turvallisuusarviossaan kantaa siihen, onko lainsäädännössä ja YVL-ohjeissa asetetut vaatimukset täytetty STUKin valvontaan kuuluvien asioiden osalta. [2013-11-22]

435. STUK antaa lausuntonsa käyttöluvan uusintahakemuksesta vasta sitten, kun se on hyväksynyt luvanhaltijan yhteenvedon määräaikaisesta turvallisuusarviosta ja toimenpidesuunnitelman laitoksen turvallisuuden kehittämiseksi erillisellä päätöksellä. [2020-03-17]

436. Mikäli luvanhaltijalta on edellytetty erillistä määräaikaista turvallisuusarviointia, STUK tekee hyväksymispäätöksen ja liittää siihen oman turvallisuusarvionsa vastaavasti kuin käyttöluvan uusimisen yhteydessä. [2013-11-22]

4.9 Käyttökokemusten arviointi ja tiedottaminen

437. STUK seuraa kotimaisten ja ulkomaisten ydinlaitosten käyttötapauksia. Ulkomaiden ydinlaitosten käyttötapauksista saadaan raportteja kansainvälisten järjestöjen kautta sekä suoraan eri maiden turvallisuusviranomaisilta. STUK toimittaa saamansa raportit tiedoksi luvanhaltijoille, joilla on oltava menettelyt niiden arvioimiseksi ja hyödyntämiseksi. STUK arvioi raportit myös itse arvioiden kunkin kotimaisen laitoksen kohdalta erikseen, onko kokemuksista saatujen opetusten perusteella tarpeen ryhtyä turvallisuutta lisääviin toimenpiteisiin. Lisäksi STUK seuraa luvanhaltijoiden toimenpiteitä ulkomaisten käyttökokemusten seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Ohjeessa YVL A.10 esitetään tarkentavia vaatimuksia käyttökokemustietojen arvioinnista. [2013-11-22]

438. STUK laatii vuosittain valvontatoiminnastaan ydinenergia-asetuksen 121 §:n mukaisen raportin, jonka se julkaisee ja toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle. Raportissa esitetään kuvaus vuoden aikana tehdystä työstä, keskeisistä turvallisuuden kannalta merkittävistä tapahtumista ja havainnoista sekä arviointi ydinlaitosten turvallisuudesta mukaan lukien käyvät, rakenteilla olevat ja käytöstä poistettavat laitokset. [2013-11-22]

439. STUK osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ydin- ja säteilyturvallisuuden kehittämiseksi sekä kansainvälisten järjestöjen piirissä tapahtuvaan säännösten valmistelu- ja kehitystyöhön ja muiden maiden kansallisten turvallisuusviranomaisten kanssa tapahtuvaan tiedonvaihtoon ja yhteistyöhön. [2013-11-22]

440. STUK tiedottaa ydinenergian käyttöön liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä suomalaisten kannalta merkityksellisistä turvallisuuteen liittyvistä seikoista mukaan lukien ydinalan säännösten liittyvät asiat. [2013-11-22]

4.10 Muun ydinenergian käytön valvonta

441. STUK myöntää hakemuksesta ydinaineita, ydinjätteitä sekä ydinenergia-asetuksen liitteessä A tarkoitettuja aineita, laitteita ja laitteistoja sekä tietoa-aineistoja koskevat tämän ohjeen luvussa 3.11 mainitut luvat. [2013-11-22]

442. Ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain mukaan kaivos- ja malminrikastustoiminnan osalta yhteysviranomaisena on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Kun kyseessä on uraanin tai toriumin tuottamiseen liittyvä kaivos- ja malminrikastustoiminta, STUK osallistuu YVA-menettelyyn antamalla lausuntonsa arviointisuunnitelmasta ja -selostuksesta ELY-keskukselle. [2020-03-17]

443. STUK tarkastaa kaivos- ja malminrikastustoiminnan lupahakemuksiin liittyvät ydinenergia-asetuksen 62 §:ssä mainitut asiakirjat ja antaa lausunnon työ- ja elinkeinoministeriölle valtionneuvostolta haettavasta luvasta. [2013-11-22]

444. STUKin valvontaa, joka kohdistuu myös muuhun kuin ydinlaitoksissa harjoitettavaan ydinenergian käyttöön, on kuvattu ydinenergia-asetuksen 112 a, 115, 115 a, 116, 118, 118 a, 119 ja 120 §:ssä. [2020-03-17]

445. STUK valvoo auktorisoitujen tarkastuslaitosten ja luvanhaltijan omatarkastuslaitoksen toimintaa. [2013-11-22]

4.11 Käytöstäpoiston ja ydinjätehuollon valvonta

446. Ydinlaitoksen käytöstäpoistoon ja ydinjätehuoltoon liittyvää STUKin valvontaa koskevat täydentävät kuvaukset esitetään ohjeissa YVL D.3 ”Ydinpolttoaineen käsittely ja varastointi”, YVL D.4 ”Matala- ja keskiaktiivisten ydinjätteiden käsittely ja ydinlaitoksen käytöstäpoisto”, YVL D.5 ”Ydinjätteiden loppusijoitus” ja YVL D.7 ”Käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen vapautumisesteet”. [2020-03-17]

4.12 Ydinmateriaalivalvonta

447. STUK, IAEA ja Euroopan komissio tekevät ydinmateriaaleihin kohdistuvia tarkastuksia valvonnan piiriin kuuluvissa laitoksissa ja muissa toimipaikoissa. Ydinmateriaalivalvontaa ja siihen liittyviä vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL D.1. [2020-03-17]

4.13 Ydinvastuujärjestelyt

448. STUKin tehtävänä on osaltaan todentaa, että luvanhaltija on täyttänyt ydinlaitosten sekä ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetusten ydinvahingon varalta säädetyt vahingonkorvausvelvoitteet. STUK tarkastaa oman toimialansa osalta vakuutusasiakirjojen asianmukaisuuden. Ydinvastuujärjestelyjen valvonnan kuvaus esitetään liitteessä C. [2013-11-22]

5 LIITE A Ydinlaitoksen periaatepäätöshakemuksessa ja lupakäsittelyissä Säteilyturvakeskukselle toimitettavat asiakirjat

5.1 Periaatepäätöshakemus

A01. Ydinlaitoksen periaatepäätöstä haettaessa on STUKille erikseen toimitettava tiedoksi kustakin laitoshankkeesta seuraavat selvitykset:

- ydinlaitoksen ja sen turvallisuusjärjestelmien sekä ydinvoimalaitoksen osalta myös reaktorin, primääripiirin, suojarakennuksen suunnitteluperiaatteet ja toiminnan kuvaus (ks. YVL B.1)
- laitosalueen käytössä sekä laitoksen rakennusten ja rakenteiden sijoittamisessa käytettävät periaatteet sekä varautumiskeinot sisäisiin ja ulkoisiin uhkiin (ks. YVL B.7)
- lentokonetörmäykseen varautumista koskevat periaatteelliset suunnitelmat (ks. YVL A.11)
- yhteenveto laitosvaihtoehtoa koskevista turvallisuusanalyysistä mukaan lukien pahimmaksi arvioidun onnettomuuden ympäristövaikutusanalyysit ja periaatteet, joiden mukaisesti ympäristön säteilyannoksia rajoitetaan ja päästöjä valvotaan (ks. YVL B.3 ja YVL C.3)
- yleiset suunnitelmat laitoksen toteutusorganisaatiosta, laitoksen ja sen tärkeimpien osakokonaisuuksien toimittajista ja toteutuksen laadunhallinnasta (ks. YVL A.3, YVL A.5)
- alustava henkilöstösuunnitelma (ks. YVL A.4)
- viitteet niihin ydinlaitoksiin, joita on käytetty esikuvana, ja yhteenveto tärkeimmistä muutoksista niihin verrattuna
- luvanhakijan oma arvio mahdollisuudesta toteuttaa kyseinen ydinlaitoshanke suomalaisten turvallisuusmääräysten mukaisesti

[2013-11-22]

5.2 Rakentamislupahakemus

A02. Alustava turvallisuusseloste

Alustavan turvallisuusselosteen tarkoituksena on osoittaa, että turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja turvallisuutta koskevat määräykset on otettu riittävästi huomioon. Selostetta on täydennettävä aihekohtaisilla raporteilla, joissa esitetään yksityiskohtaisempia perusteita laitoksen suunnitteluratkaisuille.

Alustavassa turvallisuusselosteessa on esitettävä ydinlaitoksen turvallisuustavoitteet ja -periaatteet, suunnitteluperusteet sekä muut suunnittelussa käytetyt kriteerit ja niiden

täytyminen, yksityiskohtainen kuvaus laitoksesta ja sen järjestelmistä (ks. YVL B.1) ja sen sijaintipaikasta (ks. YVL A.2), selvitys rakenteellisesta säteilyturvallisuudesta ja tärkeimmistä säteilysuojelun ratkaisuista (ks. YVL C.1), selvitys laitoksen käytöstä, selvitys laitoksen käyttäytymisestä häiriö- ja onnettomuustilanteissa ja niihin liittyvistä analyyseistä (ks. YVL B.3), yhteenveto todennäköisyysperusteisen riskianalyysin tuloksista sekä selvitys laitoksen käytön vaikutuksista ympäristöön. Ydinjäte- ja loppusijoituslaitoksia koskevassa alustavassa turvallisuusselosteessa on lisäksi esitettävä ohjeissa YVL D.3, D.4 ja D.5 vaaditut selvitykset. Aihekohtaisissa raporteissa voidaan esimerkiksi esittää suunnittelun kannalta tärkeät tutkimustulokset, suunnittelussa ja sen arvioinnissa käytetyt laskentaohjelmat, laskentamallit ja analyyysien yksityiskohtaiset tulokset sekä niiden perusteella tehdyt johtopäätökset. Aihekohtaiset raportit on toimitettava STUKille siten, että ne voidaan käsitellä alustavan turvallisuusselosteen vastaavan kohdan käsittelyn yhteydessä. [2020-03-17]

A03. Suunnitteluvaiheen todennäköisyysperusteinen riskianalyysi

Ydinvoimalaitoksen suunnitteluvaiheen PRA:lla tarkoitetaan todennäköisyysperusteisen riskianalyysin (PRA) tasot 1 ja 2 kattavaa, alustavaa analyysiä. Tason 1 PRA:lla analysoidaan reaktorisydämen vaurioitumisen todennäköisyyttä. Tason 2 analyysillä arvioidaan suojarakennuksesta ulos vuotavien radioaktiivisten aineiden määrää, päästöjen todennäköisyyttä ja ajallista jakaumaa.

Luvanhakijan on osoitettava ydinvoimalaitoksen suunnitteluvaiheen todennäköisyysperusteisen riskianalyysin avulla, että alustavan turvallisuusselosteen mukainen laitos täyttää ohjeessa YVL A.7 esitetyt numeeriset turvallisuustavoitteet. Alustavan PRA-analyysin on perustuttava alustavassa turvallisuusselosteessa esitettyihin laitostietoihin.

Ohjeessa YVL A.7 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset rakentamislupahakemuksen yhteydessä ja rakentamisen aikana STUKille tiedoksi tai hyväksyttäväksi toimitettaville, todennäköisyysperusteista riskianalyysiä ja sen sovellutuksia koskeville asiakirjoille.

[2020-03-17]

A04. Ehdotus turvallisuusluokitusasiakirjaksi

Ehdotuksessa turvallisuusluokitusasiakirjaksi on esitettävä ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden luokittelu niiden turvallisuusmerkityksen perusteella. Luokitusta tehtäessä on tarkasteltava myös niitä toimintoja, joihin järjestelmät, rakenteet ja laitteet liittyvät.

Turvallisuusluokka vaikuttaa suunnittelulle, valmistukselle, asennukselle, testaukselle ja tarkastuksille asetettaviin vaatimuksiin. STUK määrittelee kullekin kohteelle tehtävät omat valvontatoimenpiteensä turvallisuusluokan perusteella.

Lisäksi turvallisuusluokitusta koskeva PRA-sovellutus on ohjeen YVL A.7 mukaisesti

toimitettava STUKille tiedoksi turvallisuusluokitusasiakirjan toimittamisen yhteydessä.

Ydinlaitosten turvallisuusluokitusta koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL B.2. [2020-03-17]

A05. Selvitys rakentamisen aikaisesta laadunhallinnasta

Ydinenergia-asetuksen 35 §:n mukaisesti luvanhakijan on toimitettava STUKille ydinlaitoksen rakentamisen laadunhallintaa koskeva selvitys. Selvityksessä on esitettävä luvanhakijan organisaatio ja merkittävät laitostoimitukseen osallistuvat organisaatiot sekä näiden toimituslaajuus ja organisaatioiden johtamisjärjestelmän yleiskuvaukset. Selvityksessä on esitettävä yleisellä tasolla ne järjestelmälliset menettelytavat, joita ydinlaitoksen suunnitteluun ja rakentamiseen osallistuvat organisaatiot noudattavat laatuun vaikuttavissa toiminnoissaan.

STUKille on toimitettava tiedoksi luvanhakijan rakentamishankkeen projektisuunnitelma, jonka on sisällettävä projektin henkilöstöresurssi- ja laatusuunnitelmat, suunnitelmat organisaation kehittämisestä sekä turvallisuuteen ja laatuun liittyvät riskienhallintasuunnitelmat.

STUKille on toimitettava tiedoksi myös ydinlaitostoimittajan, ydinpolttoaineen, säätösauvojen sekä tärkeimpien laitteiden ja laitteistojen toimittajien sekä suunnitteluorganisaatioiden laatusuunnitelmat. STUK voi edellyttää harkintansa mukaan myös muiden laitoshankkeeseen osallistuvien organisaatioiden projektiin ja laadunhallintaan liittyvien dokumenttien toimittamista STUKille tiedoksi.

Ohjeessa YVL A.3 esitetään johtamisjärjestelmää ja laadunhallintaa koskevat yleiset vaatimukset. [2020-03-17]

A06. Alustavat suunnitelmat turva- ja valmiusjärjestelyiksi

Turvajärjestelyjen tarkoituksena on estää ydinlaitokseen ja ydinaineisiin kohdistuva lainvastainen toiminta. Alustavat suunnitelmat turvajärjestelyiksi sisältävät alustavan turvasuunnitelman ja alustavan turvaohjesäännön, ohjeen YVL A.11 mukaisen periaatesuunnitelman sekä muut ohjeissa YVL A.11 ja A.12 esitetyt asiakirjat. Alustavassa turvasuunnitelmassa on esitettävä suunnitelma ydinlaitoksen rakentamisen ja käytön turvajärjestelyistä. Suunnitelmassa on käsiteltävä sekä laitoksen rakenteellista suojaamista että hallinnollisia menettelytapoja. Alustavassa turvaohjesäännössä on esitettävä ydinenergialain 7 n §:ssä vaaditut alustavat tiedot. Ydinlaitosten turvajärjestelyjä koskevat yleiset määräykset esitetään Säteilyturvakeskuksen määräyksessä ydinenergian käytön turvajärjestelyistä (STUK Y/3/2016) ja täsmentävät vaatimukset ohjeessa YVL A.11. Tietoturvallisuutta koskevat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL A.12.

Valmiusjärjestelyjen tarkoituksena on rajoittaa ydinvahinkoja ydinlaitoksella ja sen ympäristössä mahdollisessa onnettomuustilanteessa. Alustavassa valmiussuunnitelmassa on esitettävä suunnitelma ydinlaitoksen omista valmiusjärjestelyistä ja niiden liittymisestä viranomaisen

vastuulla oleviin valmiussuunnitelmiin. Suunnitelmassa on käsiteltävä valmiusjärjestelyjen huomioon ottamista laitoksen suunnittelussa ja hallinnollisia menettelytapoja.

Ydinvoimalaitosten valmiusjärjestelyjä koskevat yleiset määräykset esitetään Säteilyturvakeskuksen määräyksessä ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä (STUK Y/2/2018). Yksityiskohtaiset vaatimukset valmiusjärjestelyille esitetään ohjeessa YVL C.5. [2020-03-17]

A07. Suunnitelma ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä Ydinmateriaalivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, ettei laitosaluetta, ydinaineita tai muita ydinmateriaaleja käytetä ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden aikaansaamiseen ja ettei laitosalueella ole ilmoittamattomia toimintoja. Valvonnan täytäntöönpanoa koskevaan suunnitelmaan on sisällytettävä muun muassa laitoksen tulevaa käyttöä koskevat perustiedot, laitosta koskevien suunnittelutietojen toimittaminen ja toimitettujen tietojen päivittäminen sekä suunnitelma siitä, kuinka ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä on tarkoitus huolehtia laitoksella hankkeen eri vaiheissa ja hankkeen suunniteltu aikataulu velvoitteista huolehtimiseksi.

Ydinmateriaalivalvontaa koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset ja STUKin valvontatoimenpiteet esitetään ohjeessa YVL D.1. [2020-03-17]

A08. Alustava selvitys ydinaineen ja ydinjätteen kuljetusjärjestelyistä ja alustava suunnitelma kuljetusten turvajärjestelyistä

Alustavan selvityksen perusteella on voitava arvioida suunniteltujen kuljetusjärjestelyjen ja turvajärjestelyjen toteutettavuutta ohjeen YVL D.2 vaatimusten mukaisesti. [2013-11-22]

A09. Selvitys ydinenergialain 19 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista järjestelyistä Ydinenergia-asetuksen 35 §:n mukaisesti luvanhakijan on selvitettävä ja varmistettava järjestelyt STUKin valvonnan toteuttamiseksi sekä kotimaassa että ulkomailla. [2020-03-17]

A10. Selvitys turvallisuusvaatimusten täyttymisestä

Luvanhakijan on toimitettava STUKille tiedoksi selvitys soveltuvien Säteilyturvakeskuksen määräysten ja YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisestä. [2020-03-17]

A11. Ikääntymisen hallinnan periaatesuunnitelma

Luvanhakijan on esitettävä ne periaatteet, joilla rakennettavan ydinlaitoksen laitosten ikääntymisen hallinta suunnitellaan toteutettavaksi.

Ikääntymisen hallintaa ja periaatesuunnitelman sisältöä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL A.8. [2013-11-22]

A12. Määräaikaistarkastusten periaatesuunnitelma

Luvanhakijan on toimitettava STUKille määräaikaistarkastusten periaatesuunnitelma, jossa

esitetään painelaitteiden rikkomattomilla tarkastusmenetelmillä tehtävät sekä muut painelaitteille ja muille mekaanisille laitteille tehtävät määräaikaistarkastukset.

Periaatesuunnitelmassa esitetään alustavat kuvaukset tarkastuskohteiden riskitietoisista valikointiprosesseista, tarkastusmenetelmistä ja tarkastusten välien valintaperiaatteista sekä tarkastustulosten ja vikanäyttämien raportointi- ja arvioimismenettelyistä.

Lisäksi luvanhakijan on toimitettava STUKille tiedoksi asiakirja, jossa esitetään putkistojen riskitietoisien määräaikaistarkastusohjelman laatimisperiaatteet sekä riskitietoisien kohdentamisprosessin alustava menetelmäkuvaus ja lähdeaineistojen osoitus.

Ydinlaitoksen painelaitteiden rikkomattomia määräaikaistarkastuksia ja periaatesuunnitelmaa koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset on esitetty ohjeessa YVL E.5. [2020-03-17]

A13. Luvitus suunnitelma

Luvanhakijan on toimitettava STUKille tiedoksi ydinlaitoksen rakentamisprojektia koskeva luvitus suunnitelma, jossa esitetään, miten ydin- ja säteilyturvallisuusvaatimusten täytyminen tullaan osoittamaan projektin eri vaiheissa.

Luvitus suunnitelmaa koskevat tarkennetut vaatimukset esitetään ohjeessa YVL A.5. [2013-11-22]

A14. Selvitys luvanhakijan turvallisuuskulttuurista ja johtamisesta

Luvanhakijan on toimitettava STUKille tiedoksi selvitys rakentamisen aikaisesta turvallisuuskulttuurista ja johtamisesta. Selvityksessä on esitettävä, miten luvanhakija on varmistunut oman organisaationsa, laitostoimittajan ja hankkeen muiden keskeisten organisaatioiden kyvykkyydestä toimia turvallisuuskulttuuriin ja johtamiseen kohdistuvien vaatimusten mukaisesti. Selvityksessä on esitettävä johtopäätös turvallisuuskulttuurin (ml. johtaminen) nykytilasta hankkeessa. Selvityksessä on myös esitettävä, millä menettelyillä luvanhakija varmistaa turvallisuuskulttuurin vaatimuksenmukaisuuden rakentamisvaiheen aikana.

Turvallisuuskulttuuria ja johtamista, projektinhallintaa, laitostoimittajan ja alihankkijoiden hallintaa sekä vaatimusten ja poikkeamien hallintaa koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeissa YVL A.3, A.4 ja A.5. [2020-03-17]

A15. Ydinjätteen loppusijoituslaitoksen pitkäaikaisturvallisuuden turvallisuusperustelu

Pitkäaikaisturvallisuutta koskevien säteilyturvallisuusvaatimusten täytyminen sekä loppusijoitusmenetelmän ja -paikan soveltuvuus on osoitettava turvallisuusperustelulla. Perustelu on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi.

Pitkäaikaisturvallisuuden osoittamista ja turvallisuusperustelua koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.5. [2013-11-22]

A16. Ydinlaitoksen ympäristön perustilan selvittämistä koskeva ohjelma

Rakentamislupahakemusvaiheessa luvanhakijan on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi ympäristön perustilan selvittämistä koskeva ohjelma. Suunnitelmassa esitetään, miten luvanhakija kartoittaa ydinlaitoksen ympäristön säteilytilanteen ennen laitoksen käyttöönottoa. Perustilan selvitys mahdollistaa ydinlaitoksen radioaktiivisten päästöjen tarkan ja luotettavan erottamisen ympäristön muusta säteilystä.

Ympäristön radioaktiivisuuden perustilan selvittämistä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL C.7. [2020-03-17]

A17. Ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskeva suunnitelma

Rakentamislupahakemusvaiheessa luvanhakijan on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi ydinlaitoksen käytöstäpoistostrategiaan perustuva suunnitelma, jossa esitetään käytöstäpoiston toteutusvaiheet aikatauluineen, purkamis- ja jätehuoltoratkaisut sekä laitosalueen lopputila. Ohjeessa YVL D.4 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle. [2020-03-17]

5.3 Käyttölupahakemus

A18. Lopullinen turvallisuusseloste

Lopullista turvallisuusselostetta koskevat samat yleiset vaatimukset kuin alustavaa turvallisuusselostetta. Lopullisen turvallisuusselosteen on perustuttava ydinlaitoksen toteutettuihin järjestelmiin, rakenteisiin ja laitteisiin huomioon ottaen laitoksen rakentamistilanne. Lisäksi on esitettävä yhteenveto laitoksen käyttöönotosta (ks. YVL A.5).

Ydinjätteen loppusijoituslaitoksen turvallisuusselostetta koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL D.5. [2020-03-17]

A19. Todennäköisyysperusteinen riskianalyysi

Todennäköisyysperusteisen riskianalyysin (PRA) on sisällettävä tasojen 1 ja 2 mukaiset analyysit, jotka perustuvat ydinlaitoksen lopullisessa turvallisuusselosteessa esitettyihin järjestelmiin, rakenteisiin ja laitteisiin.

Luvanhakijan on osoitettava todennäköisyysperusteisen riskianalyysin avulla, että ydinvoimalaitos täyttää ohjeessa YVL A.7 esitetyt numeeriset turvallisuustavoitteet.

Ohjeessa YVL A.7 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset käyttölupahakemuksen yhteydessä STUKille tiedoksi tai hyväksyttäväksi toimitettaville, todennäköisyysperusteista riskianalyysiä ja sen sovellutuksia koskeville asiakirjoille. [2020-03-17]

A20. Turvallisuusluokitusasiakirja

Asiakirjassa esitetään ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden luokittelu niiden turvallisuusmerkityksen perusteella. Ydinlaitosten

turvallisuusluokitusta koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL B.2.
[2020-03-17]

A21. Käytön laadunhallintaohjelma

Käyttölupaa haettaessa luvanhakijan on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi ydinlaitoksen käytön laadunhallintaohjelma. Laadunhallintaohjelmalla tarkoitetaan kuvausta johtamisjärjestelmästä ja niistä järjestelmällisistä menettelytavoista, joita ydinlaitoksen käyttöönoton ja käytön aikana noudatetaan laatuun ja turvallisuuteen vaikuttavissa toiminnoissa.

Ohjeessa YVL A.3 esitetään johtamisjärjestelmää ja laadunhallintaa koskevat yleiset vaatimukset. [2020-03-17]

A22. Turvallisuustekniset käyttöehdot

Ohjeen YVL A.6 mukaisesti turvallisuusteknisissä käyttöehdoissa (TTKE) on määriteltävä ydinlaitoksen kaikissa käyttötiloissa noudatettavat rajat turvallisuuden kannalta tärkeimmille prosessisuureille sekä ne rajoitukset, joita laitteiden mahdollinen vikautuminen tai poikkeama prosessiparametrin arvossa aiheuttaa laitoksen käytölle. Lisäksi TTKE:ssa on esitettävä vaatimukset sellaisille turvallisuuden kannalta tärkeille kokeille ja tarkastuksille, joilla varmistetaan määräajoin järjestelmien ja laitteiden toimintakyky. Edelleen TTKE:ssa on määriteltävä ydinvoimalaitoksen vähimmäismiehitys eri käyttötiloissa sekä esitettävä radioaktiivisten aineiden päästöjen rajat.

TTKE:n kattavuus ja riittävä tasapainoisuus on tarkistettava ohjeen YVL A.7 mukaisesti.
[2020-03-17]

A23. Määräaikaistarkastusten yhteenveto-ohjelma

Määräaikaistarkastusten yhteenveto-ohjelmassa on esitettävä turvallisuuden kannalta tärkeille rakenteille ja laitteille käyttöönoton jälkeen määräajoin tehtävät tarkastukset. Ohjelman, joka on luonteeltaan määräaikaistarkastusten periaatesuunnitelman täydennys, on sisällettävä suunnitellut kohteet tarkastuslaajuuksineen, -menetelmineen ja -jaksoineen, niiden valintaperiaatteet, sekä tarkastustulosten ja vikanäyttämien raportointi- ja arvioimismenettelyt. Ydinlaitoksen painelaitteiden rikkomattomia määräaikaistarkastuksia ja yhteenveto-ohjelmaa koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset on esitetty ohjeessa YVL E.5. Ohjeissa YVL E.3, YVL E.4 ja YVL E.8 esitetään vaatimukset painelaitteiden muille määräaikaistarkastuksille ja ohjeissa YVL E.9, YVL E.10 ja YVL E.11 muiden mekaanisten laitteiden määräaikaistarkastuksille. [2020-03-17]

A24. Suunnitelmat turva- ja valmiusjärjestelyistä

Turva- ja valmiussuunnitelmissa on otettava huomioon laitokselle rakennetut tilat, järjestelmät ja

laitteet sekä laitoksen käyttöorganisaation rakenne ja vastualueet.

Suunnitelmat turvajärjestelyistä sisältävät turvasuunnitelman, turvaohjesäännön ja muut ohjeessa YVL A.11 esitetyt asiakirjat. Turvasuunnitelman, turvaohjesäännön sekä muiden STUKille hyväksyttäväksi toimitettavien turvajärjestelyasiakirjojen sisältöä koskevat vaatimukset esitetään ohjeessa YVL A.11.

Yksityiskohtaiset vaatimukset valmiusjärjestelyille ja valmiussuunnitelmalle esitetään ohjeessa YVL C.5. [2013-11-22]

A25. Selvitys ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä
Selvityksenä on esitettävä ydinmateriaalien kirjanpito- ja valvontajärjestelmää koskeva ydinmateriaalivalvonnan käsikirja, jossa annetaan kuvaus ja ohjeet siitä, miten luvanhakija hoitaa materiaalitasealueensa, muun vastaavan kirjanpitoyksikön tai valvontasopimuksen lisäpöytäkirjan mukaisen valvonnan toteuttamiseksi tarvittavat ydinmateriaalien valvonta-, kirjanpito-, raportointi- ja muut velvoitteensa. Selvityksessä on esitettävä myös muut toimenpiteet, joilla luvanhakija varmistuu ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä. Lisäksi on toimitettava päivitetty suunnitelma siitä, kuinka ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä on tarkoitus huolehtia laitoksella käytön aikana.

Ydinmateriaalin kirjanpito- ja valvontajärjestelmää koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.1. [2020-03-17]

A26. Selvitys ydinaineen ja ydinjätteen kuljetusjärjestelyistä ja suunnitelma kuljetusten turvajärjestelyistä

Käyttölupahakemusvaiheessa luvanhakijan on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi selvitys ydinaineiden kuljetusjärjestelyistä ja suunnitelma kuljetusten turvajärjestelyistä. Ohjeessa YVL D.2 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetusjärjestelyille ja kuljetusten turvajärjestelyille. [2013-11-22]

A27. Johtosääntö

Johtosäännössä on esitettävä ydinenergia-asetuksen 122 §:n mukaisesti ydinlaitoksen vastuullisen johtajan, tämän varahenkilön sekä ydinlaitoksen käytössä tarvittavan muun henkilökunnan tehtävät, toimivalta ja vastuu.

Luvanhaltijan organisaatioyksiköiden tehtävät, toimivalta ja vastuut sekä henkilökunnan pätevyysvaatimukset on esitettävä laajemmin erillisessä organisaatiokäsikirjassa tai muussa vastaavassa asiakirjassa, joka on toimitettava STUKille tiedoksi. [2020-03-17]

A28. Ympäristön säteilyvalvontaohjelma

Ympäristön säteilyvalvontaohjelmassa on esitettävä ne luvanhaltijan vastuulla olevat

järjestelmälliset toimenpiteet, joiden avulla valvotaan ydinlaitokselta peräisin olevien radioaktiivisten aineiden esiintymistä laitoksen ympäristössä.

Säteilyvalvontaohjelman lisäksi STUKille on toimitettava hyväksyttäväksi viimeistään käyttölupahakemuksen yhteydessä uuden ydinlaitoksen perustilaselvityksen tulokset. Ympäristön säteilyn tarkkailua koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL C.7. [2020-03-17]

A29. Selvitys turvallisuusvaatimusten täyttymisestä

Luvanhakijan on esitettävä selvitys soveltuvien Säteilyturvakeskuksen määräysten ja YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisestä.

YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisen osalta on tarkistettava ohjeista tehdyt ydinlaitosta koskevat täytäntöönpanopäätökset ja esitettävä päätösten yhteydessä määriteltyjen toimenpiteiden toteutustilanne. Täytäntöönpanopäätösvaiheessa havaituista poikkeamista ohjevaatimusten täyttymisen osalta on esitettävä mahdolliset laitoksen suunnittelussa tai sitä käyttävässä organisaatiossa tapahtuneet tai suunnitellut muutokset. [2020-03-17]

A30. Ikääntymisen hallintaohjelma

Laitoksen ikääntymiseen varautumiseksi on esitettävä suunnitelma siitä, kuinka rakenteiden ja laitteiden suunnittelu ja kelpoistaminen, käyttö ja käyttökokemusten hyödyntäminen, määräaikaistarkastukset ja -testaukset ja kunnossapito integroidaan kokonaisvaltaiseksi ikääntymisen hallintaohjelmaksi. Suunnitelmassa on tarkasteltava kaikkia merkityksellisiä vanhenemis- ja kulumismekanismeja sekä ikääntymisestä johtuvaa huononemista. Lisäksi on tarkasteltava teknologioiden muutoksiin varautumista.

Ohjeessa YVL A.8 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ikääntymisen hallintaohjelmalle. [2020-03-17]

A31. Ydinpolttoaineen käytönvalvontaohjelma

Ydinvoimalaitoksen käyttölupahakemuksen yhteydessä on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi ydinpolttoaineen käytönvalvontaohjelma, jolla seurataan ja valvotaan sekä ydinpolttoaineen käyttöolosuhteita että kuntoa käytön aikana. Hyväksytty ydinpolttoaineen käytönvalvontaohjelma on edellytys ydinpolttoaineen latauksen aloittamiselle.

Ohjeessa YVL E.2 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ydinpolttoaineen käytönvalvontaohjelmalle. [2013-11-22]

A32 Säätosauvojen käytönvalvontaohjelma

Ydinvoimalaitoksen käyttölupahakemuksen yhteydessä on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi käytönvalvontaohjelma, jolla varmistetaan säätosauvojen luotettava käyttäytyminen. Hyväksytty ydinpolttoaineen käytönvalvontaohjelma on edellytys

ydinpolttoaineen latauksen aloittamiselle.

Ohjeessa YVL E.2 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset säätösauvojen käytönvalvontaohjelmalle. [2020-03-17]

A33. Käytetyn ydinpolttoaineen varaston valvontaohjelma

Ydinlaitoksen käyttöluvhakemuksen yhteydessä on toimitettava STUKille hyväksyttäväksi käytetyn ydinpolttoaineen varaston valvontaohjelma, jolla seurataan ydinpolttoainepippujen ominaisuuksissa ja varastointiolosuhteissa mahdollisesti tapahtuvia muutoksia. Hyväksytty valvontaohjelma on edellytys käytetyn ydinpolttoaineen varaston käytön aloittamiselle.

Ohjeessa YVL E.2 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset käytetyn ydinpolttoaineen varaston valvontaohjelmalle. [2020-03-17]

A34. Suunnitelma laitoksen turvallisuusindikaattoreista

Luvanhaltijan on toimitettava STUKille tiedoksi yhteenveto ydinvoimalaitoksella käytön aikana seurattavista turvallisuusindikaattoreista. [2013-11-22]

A34a. Selvitys luvanhaltijan turvallisuuskulttuurista ja johtamisesta

Luvanhaltijan on toimitettava STUKille tiedoksi selvitys käytön aikaisesta turvallisuuskulttuurista ja johtamisesta. Selvityksessä on esitettävä luvanhaltijan kokonaiskuva turvallisuuskulttuurin (ml. johtaminen) kehittymisestä rakentamisen aikana sekä luvanhaltijaorganisaatiossa että hankkeessa yleensä. Selvityksessä on lisäksi esitettävä arvio turvallisuuskulttuurin nykytilasta ja sen keskeisistä kehityskohteista käyttöönottovaihetta ja tulevaa käyttöluhpajaksoa ajatellen.

Selvityksessä on myös esitettävä, millä menettelyillä luvanhaltija varmistaa turvallisuuskulttuurin vaatimuksenmukaisuuden tulevalle käyttöluhpajaksolla. [2020-03-17]

A35. Ydinlaitoksen käytöstäpoistoa koskeva suunnitelma

Käyttöluvhakemuksen yhteydessä on STUKille toimitettava hyväksyttäväksi yksityiskohtainen laitoksen tyyppiä vastaava käytöstäpoistosuunnitelma, jossa esitetään toteutusvaiheet aikatauluineen, purkamis- ja jätehuoltoratkaisut sekä laitosalueen lopputila. Suunnitelmaan on sisällytettävä myös alustavat selvitykset toiminnan säteilyturvallisuudesta.

Ohjeessa YVL D.4 esitetään yksityiskohtaiset vaatimukset ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle. [2013-11-22]

A36. Ydinjätteen loppusijoituslaitoksen pitkäaikaisturvallisuuden turvallisuusperustelu

Pitkäaikaisturvallisuutta koskevien säteilyturvallisuusvaatimusten täyttyminen sekä loppusijoitusmenetelmän ja -paikan soveltuvuus on osoitettava turvallisuusperustelulla. Perustelu toimitetaan STUKille hyväksyttäväksi.

Pitkäaikaisturvallisuuden osoittamista ja turvallisuusperustelua koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.5. [2013-11-22]

5.4 Käyttöluvan uusiminen tai määräaikainen turvallisuusarviointi

A37. Ydinenergia-asetuksen 36 §:n tarkoittamat asiakirjat

Käyttöluvan uusimisen ja määräaikaisen turvallisuusarvioinnin perustana ovat pääosin ydinenergia-asetuksen 36 §:n tarkoittamat asiakirjat. Asiakirjat ovat jatkuvasti ajan tasalla pidettäviä ja niiden päivitykset on toimitettava säännöllisesti STUKille. Käyttöluvan uusimisen tai määräaikaisen turvallisuusarvioinnin yhteydessä asiakirjat voidaan toimittaa STUKille vain siltä osin kuin ne ovat muuttuneet edellisten päivitysten jälkeen. Lisäksi luvanhaltijan on esitettävä yhteenveto asiakirjojen tärkeimmistä muutoksista edellisen käyttöluvan myöntämisen jälkeen sekä selvitys asiakirjojen ajantasaisuudesta. [2013-11-22]

A38. Selvitys Säteilyturvakeskuksen määräysten ja YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisestä Luvanhaltijan on toimitettava selvitys soveltuvien Säteilyturvakeskuksen määräysten ja YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisestä.

YVL-ohjeiden vaatimusten täyttymisen osalta on tarkistettava ohjeista tehdyt ydinlaitosta koskevat täytäntöönpanopäätökset ja esitettävä päätösten yhteydessä määriteltyjen toimenpiteiden toteutustilanne. Täytäntöönpanopäätösvaiheessa havaituista poikkeamista ohjevaatimusten täyttymisen osalta on esitettävä mahdolliset laitoksen suunnittelussa tai sitä käyttävässä organisaatiossa vaatimuksen täyttämiseksi tapahtuneet tai suunnitellut muutokset. [2020-03-17]

A39. Selvitys laitoksen sijaintipaikan suunnitteluperusteiden uudelleen arvioinnista Määräaikaisen turvallisuusarvioinnin yhteydessä luvanhaltijan on arvioitava ulkoisia uhkia koskevat sijaintipaikkakohtaiset suunnitteluperusteet ja niiden päivitystarve. Selvityksessä on huomioitava ulkoisten uhkien määrittämiseen käytettävien menetelmien kehitys. Jos suunnitteluperusteita on tarve päivittää, on se huomioitava turvallisuusanalyysien päivityksessä. Ohjeessa YVL B.7 käsitellään ulkoisia uhkia ja annetaan yksityiskohtaisia vaatimuksia niihin varautumisesta. [2013-11-22]

A40. Yhteenveto edellisestä määräaikaisesta turvallisuusarvioinnista

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto edellisen määräaikaisen turvallisuusarvioinnin yhteydessä laaditusta toimenpidesuunnitelmasta ja toimenpiteiden toteutustilanteesta. [2013-11-22]

A41. Selvitys laitoksen ikääntymisestä ja sen hallinnasta

Selvityksessä luvanhaltijan on esitettävä yhteenveto laitokselle haettua tai jäljellä olevaa käyttölupajaksoa koskevasta laitoksen ikääntymisen hallintaohjelmasta. Selvityksessä voidaan hyödyntää vuosittain toimitettavaa ikääntymisen seurantaraporttia ulottamalla ikääntymisen

hallinnan kuvaus seuraavaan turvallisuusarvioon tai käyttöluvan uusintaan.

Ohjeessa YVL A.8 esitetään yksityiskohtaisia vaatimuksia ikääntymisen hallinnalle ja seurantaraportin sisällölle. [2013-11-22]

A42. Selvitys laitteiden kelpoistuksesta

Selvityksessä luvanhaltijan on kuvattava yhteenveto laitteiden kelpoistusmenettelyistä, kelpoistuksen ylläpidosta ja kelpoistuksen tilanteesta koskien laitokselle haettua tai jäljellä olevaa käyttöluvajaksoa. [2020-03-17]

A43. Yhteenveto uusituista turvallisuusanalyseistä

Määräaikaisen turvallisuusarvioinnin yhteydessä on läpikäytävä laitosta koskevat häiriö- ja onnettomuusanalyysit, lujuusanalyysit, vika- ja vaikutusanalyysit, todennäköisyysperusteiset riskianalyysit sekä muut olennaiset analyysit. Analyysit on päivitettävä tarpeen mukaan ja toimitettava ne STUKille. Yhteenvedossa on esitettävä selvitys analyysien ajantasaisuudesta ja johtopäätökset uusittujen analyysien tuloksista sekä mahdollisista niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Mikäli käyttöluvauusinta tai määräaikainen turvallisuusarviointi koskee ydinjätteen loppusijoitusta, on pitkäaikaisturvallisuuden perustelut käytävä läpi, päivitettävä tarpeen mukaan ja toimitettava ne STUKille. Pitkäaikaisturvallisuuden osoittamista ja turvallisuusperustelua koskevat tarkennetut vaatimukset esitetään ohjeessa YVL D.5. [2013-11-22]

A44. Yhteenveto laitoksen turvallisuusindikaattoreista

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto ydinvoimalaitoksella seurattavista turvallisuusindikaattoreista ja niiden kehityksestä käyttöluvan myöntämisen tai edellisen määräaikaisen turvallisuusarvioinnin jälkeen. [2013-11-22]

A45. Selvitys luvanhaltijan turvallisuuskulttuurista ja johtamisesta

Selvityksessä on esitettävä luvanhaltijan kokonaiskuva turvallisuuskulttuurin (ml. johtaminen) kehittymisestä käyttöluvan myöntämisen tai edellisen määräaikaisen turvallisuusarvioinnin jälkeen, arvio turvallisuuskulttuurin nykytilasta ja sen keskeisistä kehityskohteista. Selvityksessä on myös esitettävä, millä menettelyillä luvanhaltija varmistaa turvallisuuskulttuurin vaatimuksenmukaisuuden tulevalla käyttöluvajaksolla. [2020-03-17]

A46. Yhteenveto laitoksen ohjeista

Yhteenvedossa on esitettävä laitoksen ohjeistorakenne sekä selvitys ohjeiston ajantasaisuudesta ja mahdollisesti meneillään olevista tai suunnitelluista kehityshankkeista. [2013-11-22]

A47. Yhteenveto laitoksen säteilysuojelujärjestelyistä

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto laitoksen työntekijöiden säteilysuojelusta, radioaktiivisten aineiden päästöjen valvonnasta ja ympäristön säteilyvalvontaohjelman tuloksista. Selvityksessä on esitettävä myös yhteenveto niistä menettelyistä, joilla laitoksen työntekijöiden työssään saama säteilyaltistus ja radioaktiivisten aineiden päästöt pidetään niin pieninä, kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. Lisäksi on esitettävä arvio siitä, miten radioaktiivisten aineiden päästöjen ja ympäristön säteilytasojen rajoittaminen on toteutettu soveltamalla parasta käytökelpoista tekniikkaa. [2013-11-22]

A48. Yhteenveto laitoksen jätehuollon menettelyistä ja laitoksen käytöstä poistamisesta

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto voimalaitosjätteiden ja käytetyn polttoaineen varastoinnista, käsittelystä ja loppusijoituksesta sekä laitoksen käytöstäpoistosuunnitelmasta. [2013-11-22]

A49. Yhteenveto laitoksen käyttökokemus- ja tutkimustoiminnasta sekä tehdyistä laitosparannuksista

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto laitoksen sisäisestä ja ulkoisesta käyttökokemustoiminnasta sekä tutkimustoiminnan tulosten hyödyntämisestä turvallisuuden edistämiseksi. Selvityksessä on lisäksi esitettävä yhteenveto edellisen käyttöluvan myöntämisen jälkeen toteutetuista laitosparannuksista. [2013-11-22]

A50. Yhteenveto ydinenergielain 20 §:n vaatimusten toteutumisesta ja käyttöluoepahtojen toteutumisesta

Selvityksessä on läpikäytävä ydinenergielain 20 §:n vaatimukset ja käyttöluoepaehdot ja esitettävä näiden toteutuminen. [2013-11-22]

A51. Yhteenveto määräaikaisesta turvallisuusarviosta ja toimenpidesuunnitelma laitoksen turvallisuuden kehittämiseksi

Selvityksessä on esitettävä yhteenveto määräaikaisen turvallisuusarvion tuloksista, kokonaisarvio laitoksen turvallisesta käytöstä edellisen määräaikaisen turvallisuusarvioinnin jälkeen sekä arvio laitoksen tämänhetkisestä tilasta ja edellytyksistä jatkaa laitoksen turvallista käyttöä seuraavaan määräaikaiseen turvallisuusarviointiin saakka.

Määräaikaisen turvallisuusarvioinnin yhteenvetona on esitettävä toimenpidesuunnitelma ydinenergielain 7 a §:n perusteella tehtävistä laitosparannuksista aikatauluineen. [2020-03-17]

6 LIITE B Asiakirjojen toimittaminen Säteilyturvakeskukselle

6.1 Asiakirjan rakenne

B01. Asiakirja voi muodostua lähetekirjeestä, asian käsittelyä kuvaavasta etulehdestä ja mahdollisista liitteistä tai muusta arkistolain (831/1994) 6 §:ssä mainitusta esityksestä, joiden lähettämisestä on erikseen sovittava STUKin ja lähettäjän kesken. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) [33] 5 §:n 1 momentin mukaan asiakirjalla tarkoitetaan kirjallisen ja kuvallisen esityksen lisäksi sellaista käyttönsä vuoksi yhteen kuuluviksi tarkoitetuista merkeistä muodostuvaa tiettyä kohdetta tai asiaa koskevaa viestiä, joka on saatavissa selville vain automaattisen tietojenkäsittelyn tai äänen- ja kuvantoistolaitteiden tai muiden apuvälineiden avulla. [2020-03-17]

B02. Asiakirja on muodostettava lähetekirjeestä, etulehdestä sekä tarvittavista liitteistä silloin, kun

- haetaan lupaa tai hyväksymistä
- YVL-ohjeessa, STUKin päätöksessä, selvityspyynnössä tai tarkastuspöytäkirjassa edellytetään asiakirjan toimittamista STUKille tiedoksi.

[2020-03-17]

B03. Lähetekirjeessä on esitettävä seuraavat asiat:

- päiväys, laatija ja lähettäjän viitetunnus
- laitoksikö, toiminta tai muu kohde, jota asia koskee ja asian tunnistamiseksi ja rajaamiseksi tarvittavat muut tiedot, kuten järjestelmä- ja laitetunnukset
- kuvaus esitettävästä asiasta, STUKin valvontatoimenpide, johon asia liittyy sekä mitä asiakirjalla esitetään hyväksyttäväksi tai tiedoksi (asiakirjan tarkoitus)
- viittaukset STUKin ja lähettäjän väliseen muuhun kirjeenvaihtoon kyseisessä asiassa
- viittaukset muihin asiaan liittyviin olennaisiin asiakirjoihin ja neuvotteluihin
- kannanotto asian hyväksyttävyyteen
- mahdolliset poikkeamat YVL-ohjeista
- mahdollinen ehdotus perusteluineen asian tai asiakirjan käsittelemiseksi salassa pidettävänä
- lähettäjän allekirjoitus selvennyksineen ja asema organisaatiossa
- luettelo liitteistä.

[2020-03-17]

B03a. Jos samalla lähetekirjeellä toimitetaan asioita tai asiakirjoja sekä hyväksyttäväksi että tiedoksi, lähetekirjeessä on käytävä selkeästi ilmi se, mitä on toimitettu hyväksyttäväksi ja mitä tiedoksi. [2020-03-17]

B04. Lähetekirjeessä esitettävien johtopäätösten ja kannanottojen on perustuttava liitteiden asiasisältöön, eivätkä ne saa olla ristiriidassa liitteiden kanssa. [2013-11-22]

B05. Asiakirjan etulehdellä on esitettävä seuraavat tiedot:

- lähettäjä
- laitosyksikkö tai muun ydinlaitoksen nimi
- asia, jota asiakirja käsittelee
- turvallisuusluokka, jos asiakirja koskee järjestelmiä, rakenteita tai laitteita
- asiakirjan laatija tai käsittelijä, tarkastajat ja heidän tarkastusalueensa, hyväksyjä sekä laatimis- tai käsittely-, tarkastus- ja hyväksymispäivämäärät
- allekirjoitukset selvennyksineen.

[2020-03-17]

B05a. Erillistä etulehteä ei tarvita, jos etulehdelle merkittäväksi edellytettävät tiedot, kuten käsittely, tarkastus ja hyväksyminen, esitetään lähetekirjeen liitteissä. Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi käyttöohjeiden toimittamisessa. Etulehteä ei myöskään tarvita, jos STUK on pyytänyt toimittamaan sellaista yleisaineistoa, jota ei ole tarkoitus käyttää suoranaisesti minkään asian arviointiperusteena. [2020-03-17]

B05b. Mikäli paperiasiakirjan etulehdessä käytetään manuaalisen allekirjoituksen sijasta sähköistä allekirjoitusmerkintää, STUK voi hakemuksesta vahvistaa tämän korvaavan menettelyn, joka perustuu luvanhaltijan laadunhallintajärjestelmän sisältämiin, riittäviksi katsottaviin asianhallinnan menettelyihin. [2020-03-17]

B06. STUKille toimitettavan asiakirjan laatijan, käsittelijän, tarkastajien ja hyväksyjän tehtävät ja vastuut on määriteltävä luvanhaltijan johtamisjärjestelmässä. [2013-11-22]

B07. STUKille toimitettavien asiakirjojen on oltava suomen- tai ruotsinkielisiä. Liiteaineistot voivat olla myös englanninkielisiä. STUK voi hakemuksesta hyväksyä myös muunkieliset liiteaineistot. [2013-11-22]

B08. STUK tekee asiakirjoille esitarkastuksen sen varmistamiseksi, että asiakirjan muoto ja sisältö vastaavat YVL-ohjeissa esitettyjä vaatimuksia. Mikäli esitarkastus osoittaa, että asiakirja vaatii merkittäviä täydennyksiä tai korjauksia, asiakirjaa ei käsitellä tarkemmin. Tällöin STUK keskeyttää asiakirjan käsittelyn, ilmoittaa asiasta luvanhaltijalle tai -hakijalle ja edellyttää lähettäjää täydentämään hakemusaineistoaan määräajassa. Mikäli puutteet eivät ole

merkittäviä, tehdään normaali selvityspyyntö. [2020-03-17]

6.2 Asiakirjan sisältö ja esitystapa

B09. Lainsäädännössä ja YVL-ohjeissa esitetään vaatimuksia STUKille toimitettavien asiakirjojen sisällöistä. Ydinenergia-asetuksen 35 ja 36 §:ssä esitetään lupahakemuksiin liittyvien asiakirjojen sisältöä koskevia vaatimuksia. Näitä tarkennetaan YVL-ohjeissa. [2020-03-17]

B10. Lähetekirjeessä tai asiakirjassa on esitettävä asiaperustelut esitettävälle toiminnalle. Näiden on sisällettävä muun muassa se, mitkä säteily- ja ydinturvallisuusmääräykset koskevat erityisesti kyseistä asiaa, ja mahdolliset poikkeamat niistä perusteluineen. [2020-03-17]

B10a. Asiakirjan laadintaan osallistuneet henkilöt asiantuntemusaloineen on esitettävä. [2020-03-17]

B10b. Asian valmistelussa on otettava huomioon käytettävissä oleva tieto turvallisuuden varmistamiseksi. Viranomaismääräysten ja -ohjeiden noudattaminen ei oikeuta jättämään huomiotta tietoa, jolla voitaisiin päästä turvallisuudessa parempaan lopputulokseen. [2020-03-17]

B11. Asiakirjan esitystavan on oltava selkeä. [2020-03-17]

B11a. Jos asiakirjassa viitataan kirjallisuuteen tai tehtyihin tutkimuksiin, on esitettävä viitetiedot. [2020-03-17]

B11b. Jos se aineisto, johon viitataan, ei ole julkisesti saatavilla ja on välttämätöntä asian käsittelemiseksi, on se asetettava STUKin saataville ja pyydetäessä toimitettava STUKin käyttöön. [2020-03-17]

B12. Jos asiakirjassa käytetään sellaisia värillisiä kuvia, joiden tietosisältö tai luettavuus perustuu väreihin, on asiakirjan kaikkien kopioiden oltava värillisiä tai kopioiden kuvat varustettava selventävin merkinnöin kuvan ymmärtämiseksi. Värien valinnassa on otettava huomioon mahdolliset värien hahmottamista koskevat rajoitukset. [2013-11-22]

B13. Asiakirjassa esitettävien asioiden, johtopäätösten ja kannanottojen on edustettava asiassa luvanhaltijan parasta tietoa. Asian ratkaisemiselle merkittävä tieto, siltä osin kuin se on luvanhaltijan tiedossa, on esitettävä kokonaisuudessaan. Jos lähettäjän tiedossa on esimerkiksi tehdyn esityksen kanssa ristiriitaisia tutkimustuloksia, on myös näitä tarkasteltava hakemuksessa. [2013-11-22]

6.3 Asiakirjan toimittaminen

6.3.1 Sähköiset asiakirjat

B14. Asiakirjat voidaan toimittaa STUKille sähköisen asioinnin kautta. Asiakirjat tallennetaan ja arkistoidaan STUKin sähköiseen järjestelmään. [2020-03-17]

B14a. Asiakirjojen toimittamiseen liittyvistä yksityiskohdista sovitaan STUKin kanssa kirjallisesti. [2020-03-17]

B14b. Sähköisen asiakirjan on oltava tekstitunnistettuja ja täyttää laatuvaatimukset mm. resoluution osalta. [2020-03-17]

B14c. Sähköisiä asiakirjoja ei palauteta STUKin tarkastusmerkinnöin varustettuna. [2020-03-17]

6.3.2 Paperimuotoiset asiakirjat

B15. Viralliseen käsittelyyn tarkoitettu paperiasiakirja on osoitettava STUKille. Yksittäisille henkilöille osoitettuja asiakirjoja ei pääsääntöisesti kirjata eikä arkistoida Säteilyturvakeskuksessa. Poikkeuksen muodostavat luvanhaltijan kanssa määritellyt sellaiset salassa pidettävät asiakirjat, jotka voidaan erikseen sovittaessa toimittaa STUKille osoitettuna sovitulle henkilölle. [2020-03-17]

B15a. Vain paperimuodossa toimitettavan asiakirjan liitteet on toimitettava STUKille kahtena kappaleena. STUK voi kuitenkin erikseen edellyttää toimitettavaksi useampia asiakirjoja tai niiden liitteitä. Jos asiakirjan liite halutaan palautettavaksi STUKin hyväksymismerkinnöin varustettuna, on siitä mainittava lähetekirjeessä ja toimitettava palautettavaksi haluttu lisäkappale STUKille. Tällöin etulehdellä pitää olla tila STUKin tarkastusmerkintöjä varten. [2020-03-17]

6.3.3 Asiakirjan toimittamisajankohta

B16. Jos asiakirjan toimittamisajankohdalle on asetettu määräaika YVL-ohjeistossa tai STUKin päätöksessä, on asiakirja toimitettava siten, että se on Säteilyturvakeskuksessa viimeistään määräaikana. Tarpeen mukaan voidaan asiakirja tai sen osa toimittaa STUKille ennakoon sähköisenä viestinä (esim. telekopio tai sähköpostiviesti). [2020-03-17]

B16a. Jos luvanhaltija ei jostain syystä voi noudattaa asetettua määräaika, luvanhaltijan on esitettävä alkuperäisen määräajan aikana STUKille hyväksyttäväksi ehdotus uudeksi määräajaksi ja myöhästymisen syy sekä viiveen mahdollinen vaikutus turvallisuudelle, laadulle tai valvonnalle. [2020-03-17]

B16b. Luvanhaltijan on ilmoitettava STUKille tiedoksi viivästymisestä itse aiemmin ilmoittamiinsa määräaikoihin vastaavasti kuin vaatimuksessa B16a on esitetty, koska ne ovat olleet vaikuttamassa STUKin aiempaan käsittelyyn. [2020-03-17]

B17. Poistettu. [2020-03-17]

B18. Siirretty numerolle B15a. [2020-03-17]

6.4 Sekä sähköisenä että paperisena toimitettavat asiakirjat

B19. Käytettäessä sähköistä asiakirjaa STUK voi harkintansa mukaan edellyttää myös paperiasiakirjan toimittamista. [2020-03-17]

B19a. Pääperiaate on, että ainakin ydinenergia-asetuksen 35 ja 36 §:ssä mainituista ydinlaitoksen lupamenettelyihin liittyvistä ja valmiustilanteissa tarvittavista asiakirjoista on toimitettava STUKille aina yksi paperiasiakirja. [2020-03-17]

6.4.1 Ajantasaiset asiakirjat

B20. STUKin käyttöön on toimitettava sähköisessä muodossa tai antamalla käyttöön sähköinen tiedonsiirtomenetelmä kyseiseen asiakirjaan ajantasaiset ydinenergia-asetuksen 35 ja 36 §:ssä mainitut ydinlaitoksen lupamenettelyihin liittyvät laajat asiakirja-aineistot. [2020-03-17]

B21. STUK voi edellyttää harkintansa mukaan myös muiden, ydinlaitoksen laajojen asiakirjakokonaisuuksien toimittamista paperimuotoisen lisäksi sähköisessä muodossa. Näitä saattavat olla esimerkiksi johtamisjärjestelmää kuvaavat käsikirjat ja menettelytapaohjeet. [2013-11-22]

6.5 Asiakirjan muutokset

B22. Jos STUKille toimitettuun asiakirjaan tulee muutoksia, ne on käsiteltävä luvanhaltijan johtamisjärjestelmässä määritellyllä tavalla. [2020-03-17]

B22a. Muuttunut STUKille toimitettu asiakirja on toimitettava tarvittavilta osin STUKille vastaavalla tavalla kuin alkuperäinen asiakirja. [2020-03-17]

B23. Jos STUKille hyväksyttäväksi toimitetun asiakirjan esittämät tiedot muuttuvat olennaisesti, on siitä ilmoitettava STUKille viivytyksettä ja toimitettava tarvittavilta osin muutettu hakemus STUKille uudelleen. [2020-03-17]

B23a. Jos muutokset STUKille toimitettuun asiakirjaan ovat pieniä, voidaan STUKin kanssa erikseen sopia tarvittavasta asiakirjan täydentämisestä ja muutosten toimittamistavasta. [2020-03-17]

6.6 Asiakirjamateriaalit

B24. Muiden paperimuotoisten asiakirjojen paitsi tiedoksi toimitettavien ohjeiden valmistuksessa on käytettävä ainakin yhdessä asiakirjasarjassa sellaisia materiaaleja, jotka kestävät pitkäaikaista (yli 10 v) säilytystä. Tiedoksi toimitettavien paperimuotoisten ohjeiden lähetekirjeen on kuitenkin täytettävä säilytysvaatimukset. [2020-03-17]

6.7 Asiakirjojen julkisuus

B25. STUKille toimitettu asiakirja on pääsääntöisesti julkinen sen jälkeen, kun se on kirjattu Säteilyturvakeskuksessa. STUK päättää asiakirjan salassapidosta julkisuuslain perusteella ja noudattaa salassapitomenettelyissä asetusta viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (1030/1999) [34], asetusta tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010) [35] sekä valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmän VAHTI-ohjeistusta. [2020-03-17]

7 LIITE C Ydinvastuujärjestelyt

7.1 Yleistä

C01. Ydinvastuulla tarkoitetaan erityissäännöksillä järjestettyä korvausvastuuta ns. ydintapahtumien aiheuttamista vahingoista. Ydinvastuun sääntely on perusteiltaan kansainvälistä. Suomessa ydinvastuusta on säädetty ydinvastuulailla (484/1972) [7]. Kansainvälisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti vastuu vahingosta on ydinlaitoksen haltijalla, joka Suomessa on ydinenergialaissa tarkoitettu luvanhaltija. Suomen rajojen ulkopuolella ydinlaitoksen haltija on se, jota on laitoksen sijaintimaan lainsäädännön mukaan pidettävä ydinlaitoksen haltijana. [2020-03-17]

C02. Suomalaisen ydinlaitoksen haltijan (luvanhaltijan) korvausvastuu Suomessa tapahtuvista vahingoista on rajoittamaton. Lisäksi on säädetty, että osa vastuusta on katettava vakuutuksella. Tätä varten ydinlaitoksen haltijan on otettava vakuutus ydinvahingon varalta ydinvastuulain 23 §:n mukaisesti. Korvausturvaan vaikuttavat lisäksi ydinvastuulain 29–36 §:n mukaiset säännökset valtiolle kuuluvasta korvausvastuusta. [2020-03-17]

C03. Ydinenergialain säännökset ydinjätehuollosta rajaavat luvanhaltijan vastuuta ajallisesti. Kun ydinjätteet on hyväksytysti loppusijoitettu, omistus ja vastuu jätteistä siirtyvät valtiolle ydinenergialain 34 §:n mukaisesti. Samalla päättyy luvanhaltijan vakuutusvelvollisuus loppusijoitettujen ydinjätteiden osalta. [2020-03-17]

C04. Luvanhaltijoilta vaadittaviin vakuutusjärjestelyihin liittyy hallinnollisia menettelyjä sekä vakuutusten hyväksyminen. Näitä asioita koskevat säännökset ovat ydinvastuulaissa. Valvontaviranomaisia ovat työ- ja elinkeinoministeriö sekä Finanssivalvonta. [2013-11-22]

C05. STUKille kuuluvasta valvonnasta on säädetty ydinenergialain 55 §:n 3 momentissa, 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 21 §:n 2 momentissa sekä ydinenergia-asetuksen 58 §:ssä. Tässä liitteessä esitetään STUKin valvontaan kuuluvat menettelyt ydinlaitoksessa sattuvan ydinvahingon vastuuvakuutuksen osalta, sekä ydinaineen kuljetuksen aikana sattuvan ydinvahingon vastuuvakuutuksen osalta. [2020-03-17]

7.2 Luvanhaltijan velvoitteet

7.2.1 Ydinlaitoksia koskevat vastuuvakuutukset

C06. Luvanhaltijan on toimitettava STUKille tiedoksi jäljennös voimassa olevasta vakuutuskirjasta ja sen liitteistä ennen kunkin vakuutuskauden alkamista. [2013-11-22]

C07. Vakuutusasiakirjojen yhteydessä on toimitettava ne asiakirjat, jotka osoittavat, että Finanssivalvonta on ydinvastuulain 23 §:n nojalla hyväksynyt vakuutuksen. Hyväksynnän on katettava vakuutuskirja ja sen liitteet eli vakuutus kokonaisuutena.

Ydinvastuulaissa on säännöksiä (23–28 §), jotka koskevat ydinvastuuvakuutusten vakuutusoikeudellista ja aineellista sisältöä (kuten vakuutusvelvoitteen sisältö, sopimusmuoto, vakuutusvastuun määrä). Näiden asioiden samoin kuin vakuutuksen ehtojen ja muun vakuutusteknisen hyväksyttävyyden arvioiminen ja tarkastaminen kuuluu Finanssivalvonnalle. [2013-11-22]

C08. Silloin kun asianmukaisesti hyväksytyyn vakuutuksen voimassaoloa jatketaan (vakuutuksen muotoa, sisältöä tai ehtoja muuttamatta), ei näin uudistetulle vakuutukselle tarvitse hankkia erikseen hyväksyntää. STUKille toimitettu uudistettu vakuutuskirja ja osoitus Finanssivalvonnan aikaisemmasta hyväksynnästä ovat riittävät. [2013-11-22]

C09. Finanssivalvonnan hyväksynnän osoittavat asiakirjat on toimitettava STUKille aina, kun vakuutukseen on tehty muutoksia, joko ydinvastuulaissa säädettyjen tai sen nojalla asetettujen vaatimusten muuttumisen vuoksi tai muusta syystä. [2013-11-22]

C10. Poistettu. [2020-03-17]

7.2.2 Kuljetus Suomeen sopimusvaltiosta (ks. ydinvastuulaki 1§ kohta 13)

C11. Ydinenergia-asetuksen 58 §:n perusteella kuljetuslupahakemuksessa on oltava selvitys vahingonkorvausvastuun järjestämisestä ydinvahingon varalta. Luvanhaltijan on toimitettava ydinvastuulain 40 §:ssä tarkoitettu, lähettäjämaan vakuutuksenantajan todistus viimeistään kuljetussuunnitelman yhteydessä. Luvanhaltijan on osaltaan varmistauduttava siitä, että todistus on alkuperältään luotettava ja sisällöltään asianmukainen. Ydinaineiden kuljetusta ja kuljetussuunnitelmaa koskevia vaatimuksia esitetään ohjeessa YVL D.2.

Jos todistus toimitetaan muista kuljetusasiakirjoista erillisenä lähetyksenä, se voidaan toimittaa STUKille tiedoksi. STUK toteaa, että todistuksen muoto on määräysten mukainen, että todistuksessa on määräysten mukaiset tiedot ja että siinä on lähettäjämaan asianomaisen viranomaisen merkintä kuljetusvahingosta vastaavan laitoksenhaltijan statuksesta.

[2013-11-22]

7.2.3 Kuljetus Suomeen muusta kuin sopimusvaltiosta

C12. Luvanhaltijalla on oltava Finanssivalvonnan hyväksymä, Suomen alueella tapahtuvan kuljetusvahingon varalta otettu vakuutus. Vakuutus voi olla erillinen siten kuin ydinvastuulain 23 §:n 3 momentissa on säädetty. Näissä tilanteissa vakuutusasiakirjat ja hyväksyntäasiakirjat toimitetaan STUKille viimeistään kuljetussuunnitelman yhteydessä. [2013-11-22]

C13. Silloin kun luvanhaltija järjestää vastuunsa ydinaineen kuljetuksen aikana sattuvan ydinvahingon varalta siten, että kuljetusvakuutus

- on osa laajempaa, myös muita toimintoja kattavaa ydinvastuuvakuutuskokonaisuutta, tai
- kattaa luvanhaltijan vakuutusvastuun piiriin kuuluvat ydinaineiden kuljetukset kokonaisuutena vakuutussopimuksessa määrätyn vakuutuskauden ajan,

vakuutusasiakirjat ja Finanssivalvonnan hyväksynnän osoittavat asiakirjat on toimitettava STUKille viivytyksettä silloin, kun vakuutussopimus on tehty sekä aina kun vakuutukseen on tehty muutoksia. [2013-11-22]

C14. Mikäli asianmukaisesti hyväksytyn vakuutuksen voimassaoloa jatketaan sellaisenaan (uusi vakuutuskausi vakuutuksen muotoa, sisältöä tai ehtoja muuttamatta), ei näin uudistetulle vakuutukselle tarvitse hankkia erikseen hyväksyntää. Riittää, kun STUKille toimitetaan uusi vakuutuskirja ja sen mukana kappale aikaisemmasta hyväksynnästä. [2013-11-22]

C15. Kuljetusvakuutuksen muodosta ja kestosta riippumatta on jokaista yksittäistä kuljetusta varten toimitettava STUKille säädetyn kaavan mukainen vakuutuksenantajan todistus. Todistuksessa on oltava ydinvastuulain 40 §:ssä tarkoitettu työ- ja elinkeinoministeriön merkintä. [2013-11-22]

7.2.4 Suomalaiselta luvanhaltijalta lähtevä kuljetus

C16. Kun suomalainen luvanhaltija (laitoksenhaltija) lähettää ydinaineita kuljetettavaksi ulkomaille tai Suomessa olevalle vastaanottajalle, sovelletaan vaatimuksissa C12-C15 esitettyjä menettelyohjeita. [2020-03-17]

7.2.5 Kauttakuljetukset

C17. Suomen alueen kautta tapahtuvien ydinaineiden kuljetusten tyyppitilanteita ydinvastuulain 7–11 §:n säännösten kannalta katsottuna ovat seuraavat:

1. Joko ydinaineen lähettäjä tai sen vastaanottaja, tai kumpikin, on ydinvastuulain 1 §:ssä tarkoitetussa sopimusvaltiossa toimiva laitoksenhaltija.
2. Kumpikaan ei ole sopimusvaltiossa toimiva laitoksenhaltija.

Kummassakin tilanteessa kauttakuljetukseen on oltava ydinenergiailaissa ja -asetuksessa säädetyn mukainen kuljetuslupa, jonka hakemisesta ja käsittelystä on säädetty tarkemmin asetuksen 8 luvussa. Lupahakemus on toimitettava STUKille. [2013-11-22]

C18. Vaatimuksen C17 kohdassa 1 tarkoitetuissa tilanteissa luvan hakemusasiakirjoihin on liitettävä ydinvastuulain 40 §:ssä tarkoitettu vakuutuksenantajan todistus, jossa on kuljetusvahingosta vastuussa olevan luvanhaltijan kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen merkintä luvanhaltijan statuksesta. Jos todistus toimitetaan erillään varsinaisesta lupahakemuksesta, on lähetekirjeen oltava luvanhakijan nimenkirjoitusoikeutetun vastuuhenkilön allekirjoittama. [2020-03-17]

C19. Vaatimuksen C17 kohdassa 2 tarkoitetuissa tilanteissa kuljetusluvan haltija rinnastetaan ydinvastuulain 8 §:n 3 momentin mukaisesti luvanhaltijaan. Häneen nähden ovat säännöksen mukaisesti voimassa ne ydinvastuulain säännökset, jotka koskevat Suomessa olevaa ydinlaitoksen haltijaa. Kauttakuljetuslupaa hakevan on toimitettava STUKille asiakirjat, jotka osoittavat, että hänellä on voimassa oleva, Finanssivalvonnan ydinvastuulain 23 §:n nojalla hyväksymä vakuutus kuljetusvahingon varalta. [2020-03-17]

8 Viitteet

1. Ydinenergialaki (990/1987). [2020-03-17]
2. Ydinenergia-asetus (161/1988). [2020-03-17]
3. Laki Säteilyturvakeskuksesta (1069/1983). [2013-11-22]
4. Laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta (562/1996). [2020-03-17]
5. Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (468/1994). [2013-11-22]
6. Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003). [2020-03-17]
7. Ydinvastuulaki (484/1972). [2013-11-22]
8. Säteilylaki (859/2018). [2020-03-17]
9. Asetus Säteilyturvakeskuksesta (618/1997). [2013-11-22]
10. Asetus ydinturvallisuusneuvottelukunnasta (164/1988). [2013-11-22]
11. Säteilyturvakeskuksen määräys ydinvoimalaitoksen turvallisuudesta (STUK Y/1/2018). [2020-03-17]
12. Säteilyturvakeskuksen määräys ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä (STUK Y/2/2018). [2020-03-17]
13. Säteilyturvakeskuksen määräys ydinenergian käytön turvajärjestelyistä (STUK Y/3/2016). [2020-03-17]
14. Säteilyturvakeskuksen määräys ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuudesta (STUK Y/4/2018). [2020-03-17]
15. Euroopan atomienergiajärjestön perustamissopimus (Euratom Treaty). [2020-03-17]
16. Neuvoston direktiivi 2006/117/Euratom, annettu 20.11.2006, radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta. [2013-11-22]
17. Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25.6.2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta. [2020-03-17]
18. Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19.7.2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten [2013-11-22]
19. IAEA Safety Guide GS-G-4.1, Format and Content of the Safety Analysis Report for Nuclear Power Plants, 2004. [2013-11-22]

20. Neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009 kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta ja sen liitteisiin komission delegoituilla asetuksilla tehdyt muutokset. [2020-03-17]
21. Euroopan komission suositus (Euratom) N:o 635/2010, annettu 11.10.2010, Euratomin perustamissopimuksen 37 artiklan soveltamisesta. [2013-11-22]
22. Komission asetus (Euratom) N:o 302/2005, annettu 8.2.2005, Euratomin ydinmateriaalinvalvonnan täytäntöönpanosta. [2013-11-22]
23. Kansainvälinen ydinturvallisuutta koskeva yleissopimus 74/1996. [2013-11-22]
24. IAEA Safety Requirements, No. GSR Part 1, Governmental, Legal and Regulatory Framework for Safety, 2016. [2020-03-17]
25. IAEA Safety Requirements, No. SSR-2/1, Safety of Nuclear Power Plants: Design, 2016. [2020-03-17]
26. Poistettu. [2020-03-17]
27. IAEA Safety Requirements, No. SSR-2/2, Safety of Nuclear Power Plants: Commissioning and Operation, 2016. [2020-03-17]
28. Poistettu. [2020-03-17]
29. IAEA Specific Safety Guide No. SSG-25, Periodic Safety Review of Nuclear Power Plants, 2013. [2013-11-22]
30. IAEA Safety Guides, Functions and Processes of the Regulatory Body for Safety, GSG-13, September 2018. [2020-03-17]
31. Poistettu. [2020-03-17]
32. Säteilyturvakeskuksen määräys uraanin ja toriumin tuottamiseksi harjoitettavan kaivostoiminnan ja malminrikastustoiminnan turvallisuudesta (STUK Y/5/2016). [2020-03-17]
33. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999). [2020-03-17]
34. Asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintotavasta (1030/1999). [2020-03-17]
35. Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010). [2020-03-17]

Määritelmät

Alkuperämaaraajoitus (particular safeguards obligation)

Alkuperämaaraajoituksella tarkoitetaan sellaisesta Suomen tai Euroopan unionin jonkin Euroopan unionin ulkopuolisen valtion tai valtioryhmittymän kanssa tekemästä kahdenvälisestä ydinenergia-alan sopimuksesta aiheutuvaa rajoitusta, joka kohdistuu ydinaineen, ydinjätteen, malmin tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitettun muun aineen, laitteen, laitteiston tai tietoaineiston hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, luovutukseen, käsittelyyn, käyttämiseen, varastointiin, kuljetukseen, vientiin tai tuontiin (YEA 161/1988).

Auditointi (auditing)

Auditoinnilla tarkoitetaan järjestelmällistä, riippumatonta ja dokumentoitua prosessia, jolla hankitaan objektiivista näyttöä ja arvioidaan sitä objektiivisesti, jotta voidaan määrittää, missä määrin sovitut arviointikriteerit täyttyvät. (SFS-EN ISO 9000:2015)

Auktorisoitu tarkastuslaitos (authorised inspection body, AIO)

Auktorisoidulla tarkastuslaitoksella (AIO) tarkoitetaan riippumatonta tarkastuslaitosta, jonka Säteilyturvakeskus on ydinenergialain 60 a §:n nojalla hyväksynyt suorittamaan ydinlaitosten painelaitteiden, teräs- ja betonirakenteiden sekä mekaanisten laitteiden tarkastustehtäviä julkisena hallintotehtävänä. (YEA 161/1988). YVL-ohjeissa ja perustelumuihistiossa käytetään lyhennettä AIO.

Ikääntymisen hallintaohjelma (ageing management programme)

Ikääntymisen hallintaohjelmalla tarkoitetaan niitä luvanhaltijan määrittelemiä toimintoja ja tehtäviä, joilla luvanhaltija toteuttaa ydinlaitoksen ikääntymisen hallinnan.

Johtamisjärjestelmä (management system)

Johtamisjärjestelmällä tarkoitetaan politiikan ja tavoitteiden määrittelyyn sekä tavoitteiden saavuttamiseen käytettävää järjestelmää.

Jätehuoltovelvollinen (licensee under a waste management obligation)

Jätehuoltovelvollisella tarkoitetaan luvanhaltijaa, jonka toiminnan seurauksena syntyy tai on syntynyt ydinjätettä.

Kaksikäyttötuote (dual-use item)

Kaksikäyttötuotteella tarkoitetaan Suomen lainsäädännössä sellaista tuotetta, teknologiaa, palvelua tai muuta hyödykettä, jota normaalin siviilikäyttönsä tai siviilisovelluksensa ohella

voidaan käyttää joukkotuhoojien tai niiden maaliin saattamiseen tarkoitettujen ohjusjärjestelmien kehittelyyn tai valmistukseen.

Kapselointilaitos (encapsulation plant)

Kapselointilaitoksella tarkoitetaan ydinlaitosta, jota käytetään käytetyn ydinpolttoaineen kapselointiin loppusijoitusta varten.

Käyttötapahtuma (operational event)

Käyttötapahtumalla tarkoitetaan säteily- ja ydinturvallisuuden kannalta merkityksellistä vikaa, puutetta tai poikkeamaa turvallisuustoiminnoissa, järjestelmissä, laitteissa, rakenteissa tai organisaation toiminnassa. Käyttötapahtumia ovat myös hätä- ja häiriötilanteet sekä säteilyturvallisuutta vaarantaneet tilanteet. Käyttötapahtumat sisältävät myös rakentamisen aikaiset tapahtumat. Huom. Käyttötapahtuma on laajempi käsite, mutta YVL-ohjeissa tarkoitetaan STUKin valvonta-alueen tapahtumia (säteily- ja ydinturvallisuus).

Laitosmuutos (plant modification)

Laitosmuutoksella (laitosmuutoshankkeella, laitosmuutosprojektilla) tarkoitetaan käytössä olevan ydinlaitoksen turvallisuusluokiteltuja järjestelmiä koskevaa muutostyötä, joka edellyttää järjestelmien suunnitteluperustan ja turvallisuusvaatimusten uudelleenarviointia, suunnitteluperusteanalyysien uusimista ja mittavia laitehankintoja. Esimerkkejä laitosmuutoksista ovat reaktorin tehonkorotus tai suojausautomaation uudistus.

Loppusijoituslaitos (disposal facility)

Loppusijoituslaitoksella tarkoitetaan kokonaisuutta, johon kuuluvat jätepakkausten loppusijoitukseen tarkoitetut tilat (*loppusijoitustila*) sekä niihin liittyvät maanalaiset ja maanpäälliset aputilat. (YEA 161/1988)

Luvanhaltija (licensee)

Luvanhaltijalla tarkoitetaan ydinenergian käyttöön oikeuttavan luvan haltijaa. (YEL 990/1987)

Luvanhaltijan omatarkastuslaitos (licensee's in-house inspection organisation)

Luvanhaltijan omatarkastuslaitoksella tarkoitetaan luvanhaltijan erillistä tarkastusyksikköä, jonka asema on järjestetty standardin ISO/IEC/EN 17020 tyyppin B vaatimusten mukaisella tavalla ja joka toiminnallisesti täyttää STUKin erikseen asettamat vaatimukset, ja jonka STUK on hyväksynyt suorittamaan ydinlaitoksen painelaitteiden, teräs- ja betonirakenteiden ja mekaanisten laitteiden tarkastustehtäviä luvanhaltijan omana valvontana.

Pitkäaikaisturvallisuus (long-term safety)

Pitkäaikaisturvallisuudella tarkoitetaan loppusijoituksen turvallisuutta loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeen ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvan säteilyaltistuksen kannalta.

(STUK Y/4/2018)

Pätevöintielin (qualification body)

Pätevöintielimellä tarkoitetaan sellaista riippumatonta asiantuntijaelintä, joka suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja todistaa rikkomattomien testausten pätevöintejä. (YEL 990/1987)

Rikkomaton aineenkoetus (NDT) (non-destructive testing)

Rikkomattomalla aineenkoetuksella tarkoitetaan tutkimusta, jossa tutkittavan kappaleen muoto ja koko eivät oleellisesti muutu.

Tarkastusaluejako (division of inspection responsibilities)

Tarkastusaluejaolla tarkoitetaan mekaanisten laitteiden tarkastusten jakamista STUKin, tarkastuslaitoksen ja kolmannen osapuolen kesken.

Tarkastuslaitos (inspection organisation)

Tarkastuslaitos tarkoittaa laitosta, joka suorittaa tarkastuksia tuotteen, prosessin, palvelun tai asennuksen tai niiden suunnittelun tutkimiseksi ja sen vaatimustenmukaisuuden todentamiseksi. (SFS-EN ISO/IEC 17020:2012)

Testauslaitos (testing organisation)

Testauslaitoksella tarkoitetaan organisaatiota, joka suorittaa erikoisosaamista vaativia testaus-toimenpiteitä. (YEL 990/1987)

Tietoaineisto (nuclear information)

Tietoaineistolla tarkoitetaan

- ohjelmistoja, jotka on erityisesti suunniteltu tai muunnettu ydinenergia-asetuksen liitteessä A tarkoitettujen aineiden, laitteiden tai laitteistojen kehittämistä, tuotantoa tai käyttöä varten
- erityistä kirjallisessa tai muussa muodossa olevaa teknistä tietoa, jota tarvitaan ydinenergia-asetuksen liitteessä A tarkoitettujen aineiden, laitteiden tai laitteistojen kehittämistä, tuotantoa tai käyttöä varten ja joita ei ole yleisesti saatavilla ja jotka eivät liity tieteelliseen perustutkimukseen. Tekninen tieto voi olla muodoltaan piirustuksia, suunnitelmia, kaavioita, malleja, kaavoja, taulukoita, suunnittelukonstruktioita tai määritelmiä, kirjallisia tai muulle medialle tai laitteille tallennettuja käsikirjoja tai ohjeita. Myös tekninen apu kuuluu valvonnan piiriin. Se voi olla muodoltaan ohjeita, taitoja, opetusta, työnsuoritustietoutta tai konsultointipalveluja. (Neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009.) Ydinenergialakia sovelletaan sellaiseen tietoaineistoon, jolla voi olla merkitystä ydinaseiden leviämisen kannalta tai johon kohdistuu Suomen tekemien ydinenergia-alan kansainvälisten sopimusten velvoitteita. Ydinenergialain mukainen lupa tarvitaan kuitenkin vain sellaiselle tietoaineistolle, johon kohdistuu alkuperämaaraajoitus (YEA 19 a §).

Todennäköisyysperusteinen riskianalyysi (PRA) (probabilistic risk assessment (PRA))

Todennäköisyysperusteisella riskianalyysillä (PRA) tarkoitetaan kvantitatiivisia arvioita ydinvoimalaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista uhkista, tapahtumaketjujen todennäköisyyksistä ja haittavaikutuksista. (YEA 161/1988)

Tuote (product)

Tuotteella tarkoitetaan prosessin tulosta, joka voi olla esimerkiksi ydinlaitos, laitospuutos, järjestelmän toimitus, yksittäinen laite tai sen osa, suunnitelma, prosessoitu materiaali tai tietotuote. Palvelu ei ole tuote.

Turvajärjestelyt (security arrangements)

Turvajärjestelyillä tarkoitetaan ydinenergian käytön turvaamiseksi ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavalta toiminnalta tarvittavia toimenpiteitä ydinlaitoksessa, sen alueella, muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan. (YEL 990/1987)

Turvallisuuden kannalta tärkeä järjestelmä/rakenne/laitte (system/structure/component important to safety)

Turvallisuuden kannalta tärkeällä järjestelmällä, rakenteella ja laitteella tarkoitetaan turvallisuusluokkiin 1, 2 ja 3 kuuluvia järjestelmiä, rakenteita ja laitteita sekä luokkaan EYT/STUK kuuluvia järjestelmiä.

Turvallisuustekniset käyttöehdot (TTKE) (operational limits and conditions (OLC))

Turvallisuustekniset käyttöehdot esittävät ne tekniset ja hallinnolliset vaatimukset, joilla varmistetaan laitoksen suunnitteluperusteiden ja turvallisuusanalyysien mukainen käyttö, ne vaatimukset, joilla varmistetaan turvallisuuden kannalta tärkeiden järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden toimintakyky, sekä ne rajoitukset, joita on noudatettava laitteiden vioittuessa.

Valmiusjärjestelyt (emergency arrangements)

Valmiusjärjestelyillä tarkoitetaan varautumista ennakkoon onnettomuuksiin tai turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ydinlaitoksessa tai sen alueella taikka muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan. (YEL 990/1987)

Ydinaine (nuclear material)

Ydinaineella tarkoitetaan ydinenergian aikaansaamiseen soveltuvia erityisiä halkeamiskelpoisia aineita ja lähtöaineita, kuten uraania, toriumia ja plutoniumia. (YEL 990/1987)

Ydinjäte (nuclear waste)

Ydinjätteellä tarkoitetaan

a) ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena syntyneitä käytetyn ydinpolttoaineen

muodossa tai muussa muodossa olevia radioaktiivisia jätteitä; sekä
b) sellaisia ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena radioaktiiviseksi muuttuneita aineita, esineitä ja rakenteita, jotka on poistettu käytöstä ja joiden radioaktiivisuudesta aiheutuvan vaaran vuoksi tarvitaan erityisiä toimenpiteitä (YEL 990/1987).

Ydinjätelaitos (nuclear waste facility)

Ydinjätelaitoksella tarkoitetaan ydinlaitosta, jota käytetään käytetyn ydinpolttoaineen kapselointiin tai muun ydinjätteen käsittelyyn loppusijoitusta varten, sekä käytetyn ydinpolttoaineen tai muun ydinjätteen loppusijoituslaitosta, mutta ydinjätelaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta sellaisia lopullisesti suljettuja tiloja, joihin ydinjätteitä on sijoitettu Säteilyturvakeskuksen pysyväksi hyväksymällä tavalla. (YEA 161/1988)

Ydinlaitos (nuclear facility)

Ydinlaitoksella tarkoitetaan ydinenergian aikaansaamiseen käytettäviä laitoksia, tutkimusreaktorit mukaan luettuina, ydinjätteiden laajamittaista loppusijoitusta toteuttavia laitoksia sekä ydinaineen ja ydinjätteen laajamittaiseen valmistamiseen, tuottamiseen, käyttämiseen, käsittelyyn tai varastointiin käytettäviä laitoksia. Ydinlaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta:

- a) uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitettuja kaivoksia tai malminrikastuslaitoksia eikä niitä tiloja tai paikkoja alueineen, joihin tässä tarkoitetuista laitoksista peräisin olevia ydinjätteitä varastoidaan tai sijoitetaan loppusijoitusta varten; eikä
- b) sellaisia lopullisesti suljettuja tiloja, joihin ydinjätteitä on sijoitettu Säteilyturvakeskuksen pysyväksi hyväksymällä tavalla.
- c) ydinlaitoksen Säteilyturvakeskuksen hyväksymällä tavalla käytöstä poistettuja tiloja ja osia. (YEL 990/1987)

Ydinmateriaali (nuclear use item)

Ydinmateriaalilla tarkoitetaan ydinaineita sekä ydinenergiain (990/1987) 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita, laitteistoja, tietoaineistoja ja sopimuksia. (YEA 161/1988)

Ydinmateriaalivalvonta (nuclear safeguards)

Ydinmateriaalivalvonnalla tarkoitetaan ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarkoitettua valvontaa, jolla varmistetaan ydinmateriaalien ja ydinenergian käytön pysyminen kansainvälisten sopimusten tarkoittamassa rauhanomaisessa käytössä ja jolla varmistetaan, ettei niitä tai niihin liittyvää teknologiaa käytetä ydinaseiden leviämisen edistämiseksi.

Ydinvastuu (nuclear liability)

Ydinvastuulla tarkoitetaan sitä vastuuta, joka ydinlaitoksen haltijalla on sivulliselle aiheutuneesta vahingosta.

Ydinvoimalaitos (nuclear power plant)

Ydinvoimalaitoksella tarkoitetaan sähkön tai lämmön tuotantoon tarkoitettua ydinreaktorilla varustettua ydinlaitosta tai samalle laitospaikalle sijoitettujen ydinvoimalaitosyksiköiden ja niiden yhteydessä toimivien muiden ydinlaitosten muodostamaa laitospokonaisuutta. (YEL 990/1987)

YVA-menettely (EIA procedure)

YVA-menettelyllä tarkoitetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, jossa selvitetään ja arvioidaan tiettyjen hankkeiden ympäristövaikutukset ja kuullaan viranomaisia ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea.